

Megjelenik e politikai, tudományos és művészeti Lap minden héten kétszer: Szerdán és Szombaton. Hivatalos tudósításokon kívül, Hírlöje közl min- den hírdetményt, egy ötszázlet sorától három krajczárért pengő pénzben.

VILÁG

Előfizetheti helyben a szerkesztő-hivatalban [Uri-utca 45. sz. alatt, 150 emeletben], félévre postán 6, különben 5 ezüst forinttal; az országban minden — azon kívül csak a bécsi cs. kir. fő - postahivatalnál Bécsben.

Nem-rendes levelezők kéretnek az Intézethez. Bőrmertesen küldeni közlései ket

Minden közlés „A Világ szerkesztő-hivatalának” czim alatt kéretük beküldetni.

Tartalom.

MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY. Kinevezés. — Kereskedésünk (I. közlés: Geographiai helyzet.) Váltótörvényeski buesünnepe. Pesti leopoldivasárunk. Fővárosi hírek. Pesti szegénygyermek-kör- ház. — Pesti közgyűlés. Tudósítások Szerem és Zala megyék közgyűléséről. — Szabadkán körház létesült. — Politikai fejtegeté- sek (II. Földbirtok.) Hírlapi kalászkok. — Nyitllevél a Pesti Hírlap szerkesztőjéhez. KÉLFÖLD. Nagybritannia (Europa jelen bonyolult helyzete. — British-Queen gözös elmaradása. — Ki lesz jövő évben dublini lordmayor. — Szerbia (Ujabb meglepő hírek a török ferman tar- talomáról. Vuesics kegyetlenkedései. Visszapillantás Oroszország- nak Szerbia fölötti védnökségének eredetére.) Mexico és Texas (A mexicóiak Texasba rohannak.) TÁRCSA. Hóni festészet. — Episodok a francia forradalom idejéből. — Hivatalos és magány-hírdetések.

Magyarország és Erdély.

A nméltóságú magy. kir. udv. Kincstár a megürült unghvári kir. kamrai erdömesteri hivatalra Denk Károly ottani főerdészt alkalmazá.

Kereskedésünk.

I. (Geographiai helyzet.)

Mint egyes polgárok, úgy nemzetek életében is tapasztaljuk a sorsnak — vagy ha inkább tetszik, a vaskaru végzetnek — azon szeszélyes játékát, mely őket mások hasznára lesújtja, 's azok emelkedésének mintegy eszközévé, számolyává teszi; majd ismét a hatalom 's dicsőség osztalesivá, vagy annak megrá- zóivá, 's így mások rovására felemeli! — Voltunk nagyok és hatalmasak, voltunk híresek és dicsők mi is egykoron, midőn nagy királyink a magyar korona határit tengerektől tengerekig vivék; midőn a magyar harcosok fegyverének éle keresztülvillogott a fekete tenger partjaitól a Rajna fűrtkoszorús halmaig, 's a keleti tenger fővénydús partjait! — E fénypolcziól le- emelt minket a sors, mely a hajdani keleti civilizatio áldásait, a végtelen népálmot után, nyugaton árasztá el; és így lőnek itt nagyok, hatalmasok és dicsők a nemzetek, mellyekkel egykor hősileg versenyez- nemzetünk; de mellyre nemsokára a sors haragja szállott, őt arra kárhoztató, hogy szolgáljon mentőbástya gyanánt a sötétség rohamának, mely — mintegy gú- nyára a természet örök rendszerének — keletről kö- szüle elborítá az ész gyönyörű korányától bíborlani induló nyugatot!

A korszak, midőn a népek fegyveres erővel sze- rezhettek magoknak fényt és dicsőséget, elhaladt. Most a fegyveres erő csak azért szükséges még, hogy a szorgalommal szerzendő kincseknek bátorságban és csöndbeni élvezhetőség bel- és kül-dulások ellen meg- ója, biztosítsa. A harczterek és vártámadások meg- szüntek forrásai lenni a kincseknek és gazdagságnak. Szorgalom, ipar és munkásság kuttói ma a népek gazdagságának és jólétének: 's ha van fegyveres erő, ez csak azért áll, hogy a szorgalmat, ipart és mun- kásságot, mely békében tenyészhetik 's nyugalomban virulhat egyedül, — az állomány és egyes polgárok

A VILÁG TÁRCSÁJA.

Hóni festészet.

Széttekintünk e haza áldott virányin, 's szemünk mindenütt a természet legkülönbeműbb szépségivel, leg- sajátságosabb jellemvonásával találkozik. Hatalmas folyók, roppant erdősegek, hullámzó tavak, várromok 's diszlegő paloták, festői fekvésű falvak, ős városok, 's erőteljes élet vegyülete, borítják e hon határait, 's minden tájról lé- lekvidítő látvány mosolyg felénk, melly mondani látszik: hogy e hazán örömmel nyugvának Isten szemei, 's hogy örövendve teremtésének e művén, magába a földbe hinté el akaratának magvait, hogy boldog legyen az itt lakó nép, ha közremunkálásával gyümölcsözésre fejlesztendi az ál- dás titkos csiráit. — 'S visszatekintünk a történetek hosz- szu során, vissza a homályok azon határvonaláig, hol a tények dicsősége a mesék ködével vegyül össze: 's nagy szellemek lebegnek előttünk el, magasztos törekvések, nagynemű cselekvőségek, 's világrendítő tettek hősei, mind- annyi bajnoka a polgári erény dicső céljainak, mellyek mindenkor egy főpontban összesültek: virágoztatni e hon- 's boldogítani a nemzetet.

Mi gyönyörű, mi élvezetes volna: egy műpalota fé- nyes termeiben, 's csarnokai hosszú során végig járdalni, 's bámulva elmerülni a hajdankor szent emlékeibe, ma- gunk előtt látván ama honalapító hősök, ama szadadság- védő bajnokok, amaz országfentartó nagy férfiak tetteinek emlékfestvényit. 'S ha azon öntudat ömlik valónkon el, hogy a miénkkel rokon vér lángolt ereikben, hogy ők tagjai voltak e nagy családnak, melly minket flainak ne- vez, hogy színtezzen közanya emlőin csüggenek, mellyet mi

részére biztosítsa. — Ne siránkozzunk tehát azon, hogy párducos apáink harcziás szelleme nem szállott át egész mértékben ránk elpuhult unokákra? hanem saj- náljuk azt, hogy a munkaszeretet, mellyet csatázni igen, de dolgozni nem szerető ősinktől nem öröklénk, nem örökölhettünk, nem tudók mindeddig sajátunkká tenni: mert oly korban élünk, midőn az öldöklő vas nagy része ismét ekévé, sőt ut-sínékké kovácsolt- tatik; 's a hadak számára szállítandó gabnát óriási társzekerek helyett, gályák hordhatnak szét a világ tengerein — közös nyereséggel.

A mondottakban eléggé ki van fejezve az, miről jelenen szólni akarunk. Béke az, a mit ohajtunk, 's az annak szelid olajfaágai árnyékában tenyésző ipar, szorgalom és munka; hogy teremtsünk szétvihető és kihordható anyagot és műveket; hogy gazdagok le- hessünk, hogy nagyokká és dicsőkké válhassunk — mint valánk egykor apáink győzelmes fegyverei által!

A kereskedés, kivált pedig a külkereskedés, ter- mézetes következménye a belipar és szorgalomnak. Azért talán tanácsosb volna mindenekelőtt arról szó- lani: mint szaporítsuk természetmennyinket, és mint lé- tesítsünk ipart, hogy legyen mivel kereskednünk? Ha- nem mi azt hisszük: szükségés körültekintőnek a vidéket, hogy lássuk: mit, merre, és hová viendhe- tünk, hol adhatandunk el nagyobb áron? ne hogy meg- töltvén csüreinket, és felhalmozva raktárainkat, el- végre is arról panaszkodjunk, nem tudjuk mit tegyünk terményinkkel, mit műkésztivényinkkel? Tudnunk kell azt is, milly termények és műkésztivényekre nézve soha és sehol, — még a belkereskedésben — sem állhatnók ki a versenyt a bennünket már óriásilag meg- haladott közel és távol idegen nemzetekkel?

Tehát tájékozunk.

Hogy ezt alappal tethessük, 's körülpillantásunk- ban futóhomokonai álhelyzetekre ne forduljon irány- tunk, szükség mindenekelőtt ismernünk azon állás- pontot, mellyről tájékozási munkánkat intézni akarjuk. — Megállapodunk tehát Magyarországnál, e kedves hazánál, mellynek említésére minden magyar kebel hön feldobog! 's őszinte szívvel ohajtja: lenne nagy, hatalmas és dicső, kereskedése által, mint volt egykor a Nagy-Lajosok és Corvinok alatt — ősünk diadalhoz szokott fegyverei által.

Kétséget sem szenved, hogy az ipar- és keres- kedésnek felvirágzására nézve minden állományban egyik főtenyezőként tekintendő annak geographiai fekvése. — Ki nem tudja, hogy Sidon és Tyrus az ős hajdanban, hogy Velencez, Genua és Cadiz a közép- korban, 's utóbb Hollandia, majd Nagybritannia és Franciaország kereskedésük bámulatos gyarapodását és virágzását mindenekelőtt azon szerencsés geo- graphiai helyzetnek köszönhetik, mellyet a föld ter- letén elfoglalának. Lám a német vámszövetségesek már arról gondolkodnak: mint szereshetnének tenger vidéket, 's mint juthatnának hajózható folyamok tengerbeömlésének birtokába? „A nemzeti hata-

lomkifejlés lényeges, megkívántóságai közé tartozik — a tengervidék. Állomány, vagy állományiszövet- kezet, hajókázás és tengeri hajóhadj nélkül, vagy melly folyói tengerbeszakadásának birtokában nincs... soha sem képes a világviszonyokban nagyszerű állásra jutni.“ Így szól Höfken. És hiedelmünk szerint, állítása minden szavát, a hajdan, 's még inkább az ujkor történetei czáfolhatlanná teszik. Ne hozza fel ellenünk senki az iberiai félszigetet; voltak annak is virágzó, dicső napjai. Cadiz és Lisabon első valának a velencei 's genuai fény elhomályosítását eszközölni, és ezen országoknak, ha egyszer kiállották a politi- kai crisisit, mellynek vérsymptomái oly irtózatosan tünedeznek vissza a mult évek fátyola alól, szinte nagy és hatalmas jövődjök von még — kereskedés tekintetében oly szerencsés helyzetöknél fogva.

'S mikint vagyunk mi, magyarok, geographiai helyzetünkkel? — Véleményünk szerint, alig lehet szerencsétlenebb fekvést csak képzelni is külkereske- dés tekintetében, mint van Magyarországnak. — Ke- lettől, északon át nyugatig határa, a szó legszorosb értelmében, zárva van; délről szinte, egy kis nyílást kivéve, bástyakint körülövezve, alig mozdulhat a nél- kül, hogy orrát sorompába üsse! És az a kis nyí- lás? O arról szabadon elmondhatjuk, hogy az: miénk is, nem is. Legalább ekkorig nem igen van okunk mondani, hogy ténylegesen miénk: mert kissé mesz- szebb is van tőlünk, mint ázsiai kényelmes vérmérsék- letünknel fogva talán szeretnők, vagy legalább kívá- natos volna; és bizony nem úgy bántunk vele, nem úgy figyeltünk rá, mint sajátunkra; hanem — enged- jétek meg az őszinte szót, szabadlelkű magyarok! — hanem úgy, mint zsémbes, mostoha anya, nem saját gyermekére! — Gyönyörű hajózható folyóink a Du- nába szakadnak, de a Duna, melly maga elég lehetne egy ország külkereskedését emelni, messze tőlünk, idegen 's irántunk nem épen őszinte indulatú nép lakta földeken önti szép vizeit tengerbe. Mi azt sajátunknak mondhatjuk Dévénytől Orsováig, kereskedhetünk rajta 's általa — de csak a mondott határok közt — sza- badon; áruinkat tovább sohasem bizhatjuk egész bá- torsággal, tökéletes megnyugvással szöke hullámira! Külkereskedésileg tehát egy folyónk sincsen, melly- nek tengerbe ömlése miénk volna, mellynek torko- latát mi kulcsoznók, kapuit 's lakatait mi zárnök és nyitnök!

Szomorú helyzet, honfiak! 's aggasztó is, ha meg- gondoljuk, mennyire hátramaradtunk iparunk- 's ke- reskedésünkben más nemzetektől, mellyek bennünket hazájok boldogabb fekvésére nézve is végtelenül fel- ülmulnak!

Szomorú e helyzet, és aggasztó; de koránsem csüggesztő. Akarjuk csak komolyan, és e mostoha sorson, mellyet a nemkedvező véletlen túl, nagy- részen apáink hanyagságának is tulajdoníthatunk, legalább némileg, segíthetünk. Segíthetünk pedig az által, ha szűk tengervidékünket édes magzatkin apo-

A legvadabb népek is érzék és érezik a képek 's jelképek hatalmát. Mi egyéb egy hadsereg hősi zászlaja, néhány szóval, vagy bármí egyszerű festvénnyel díszítve, mint jelképe az egyesült közrehatásnak, a haza lételének? Lobogjon bár legvadabb csoport előtt a harci jelkép, melly körül véreit összegyűlvé tudja: rohanva megy az ellenség kiirtására, 's felbuzdult önértében bátran te- metkezik az ellenfegyverek sulya alá. Ha a durvaérszésű, 's műveletlen érzékű népek is olly készséggel hódolnak a jelképek erejének, mennyivel nagyobb e hatás a művelt népek tömegére. 'S mit várhatnánk egy művészileg kikép- zett ifjuság szellemirányától, mellynek vérebe menne át a polgári erény érzete, 's melly illy erényemlékek meg- pillantásánál felfogni 's érteni képes volna azoknak lé- leknesesítő jelentőségét!

De szertenezünk széles e hazának tércin, 's olly köz- gyűjteményt sehol nem találunk, melly a szemléleti ke- belképzés nagy céljának méltóképp megfeleljen.

'S ime itt állunk a ponton, hol egy neme a circulus vitiosusnak elkerülhetlen. Nem lehet honi képgyűjtemé- nyünk, mert nincs honi festészetünk; festészetünk pedig nem lehet, mert nincs képcsarnokunk.

Ne értsen senki balul, mintha előbbi állításom, mel- lyel egyszersmind azt is kifejezem: hogy szükségünk van honi festészetre, melly egészen honi legyen. — azt akar- nám mondani, hogy saját magyar iskolát kell affectálnunk a festészetre nézve. A művészszaki önálló iskolák, minő a romai, florenczi, francia, németalföldi, spanyol 'sat, csak lassankint fejledeznek, — pedig irányadó lángeszű művészek vezérlete alatt. Illyen festész magyar iskoláról álmodni most még nagyon kora és időtlen volna, — sőt

il kapható
EK
lelett Nógrád-
annott kifejlett
yi nSr. finom
y tartalomdús
-p.p. 2-2
varusnál
ger 's fia-
en Reichard
ryszekben
eredkedében
SNAK
ezüstpézt.
legnagyobb
szükségen azt
mind a német
meg van ala-
gájbirtokokok
ek bitoka- 's
lelette vezetőt
az, kinek az
nnapi iratnak
2-2
lyi házban
övő 1843.
z: 8 tágos
ad kilátás-
garderob-
konyha,
ellátva.
er.
fognak tétel-
ddig is vala-
meghatározott
hivatalos órák
ítészi főigaz-
gütekintethők
ra figyelmez-
esterek: hogy
árcsökentés
munkabér az
gesen megha-
lna, későbbi
tatnak. A kir.
főigazgatóság
vben october
3-3
ereskedések-
mű könyvem:
ok
ozalmink
z.
czy.
ny-czikkek.
züstpézt.
val teljesítem
czikemben
— A többit
te teljesíten-
nyiségát mé-
hogy a kö-
kényszerített
ara rögtön ki-
t az is, hogy
na félig vég-
dik évben a
elépni kény-
tem a törté-
kánat illeti,
ehetek, mint
nézését mély
Költ Pesten
ancy.
p.pézt
— 109 1/2
— 100 1/2
— 24 1/2
— 709—
— 276 1/2
—
— 61 1/2
—
— 1618
— 50 1/2
lölött.

landók, mindenekelőtt arra törekvünk, hogy azt, mint szerető anyához illik, hazánk áldásban dús emlíhez közelebb vonjuk. Fiumében tág és biztos kikötő; Fiume és Pest közt a lehető leghamarább vaspálya — és aztán mondhatjuk „van tengerünk, lehet külkereskedésünk.“

Igen; de azt könnyebb mondani, mint létesíteni. — Ugy van; hanem azért mondók, hogy komolyan kell akarnunk. Ne feledjük, az istenért Horác szavait:

„Nihil mortalibus arduum est.“
és lesz, bizonyosan lesz Fiumében kikötőnk, mint lesz Pest és Fiume közt vaspályánk is.

Ez itt csak a hely kitűzése, mellyen állunk, 's pedig csupán geographiai szempontból fölvéve. Hogy ehhez még más szempontok is járulnak, az magában igen világos; és mi megkísértendjük azokat is szemügyre venni: mert int az idő, és hatalmasan emlékeztet a görög iskola felírására: „Ismerd tenmagad“, melly aranymondattal, mint hajdan egyes tanítványának szólt a philosophiában: úgy szól ma, egész nemzeteknek a közgazdálkodási tudományban.

Váltótörvényszéki búcsúünnep.

Mult szombaton, f. novemb. 12ke reggelén von búcsút, nagymgu zsadányi és törökszentmiklósi gróf Almásy Möriz ő excellja, az ő Felségétől legkegyelmesebben kinevezett m. kir. kincstári alelnök, a helybeli kir. e. b. Váltótörvényszéktől, mellynek elnökségét annak létesítése óta ekkorig oly kitünő buzgalommal 's rendíthetlen igazságszeretettel viselte. A búcsúünnepélyre összegyűlt királyi váltótörvényszéki tagokhoz következő tartalomdús beszédet intézett ő excellja:

„Tekintetes kir. Váltótörvényszék! Nem értük még el végét a második évnek, mióta legkegyelmesebb Urunk 's Királyunk határtalan kegyelméből az akkoron törvényeink követeztében ujonan alkotott pesti e. b. királyi Váltótörvényszéknek első tanácsülésére a Tekintetes urat elnöki minéműségben meghíni, 's ugyan e teremben legelőször összegyűjteni szerencsém vala, és im ma napon sorsom azt úgy hozván, azért jövök össze, hogy a királyi kegyelmek kutteje a nagyméltóságú m. u. k. kincstár al-elnökévé lett kinevezetésem által, csekély érdemeimet minden tekintetben felülhaladó új adományt árasztván rám, eddig viselt hivatalomtól, 's így Tek. uraságtoktól mint eddigi munkatársamtól is búcsút vegyek. — Valamint egy részről ő es. kir. és apost. Felségének ezen magas királyi kegyelmét jobbjázi hű tisztelettel, 's a háladalosság legforróbb érzetivel fogadom, 's tehetségeimet 's erőmet minden tölem kitelhető buzgósággal szünet nélkül arra fordítani törekedem, hogy ezen új hivatalos pályámon legkegyelmesebb Fejedelmem várakozásának megfelelő, választását leginkább az által hálallassam meg, hogy atyai szívének sugallásait követvén, szeretett hazánknak közjává állásomhoz képest előmozdítam; — úgy más részről érzelmimet, mellyeket jelen eljárásom bennem gerjeszt, keblemben elzártani nem képes; meg kell vallanom, hogy e tek. kir. Váltótörvényszéknel utósor elnöklei rám nézve érzékeny 's bánatos feladat; mert megválni azoktól, kiket hivatalos viszonyaimban tisztelni, 's barátságos egybeköttetésimben szeretni tanultam, nehéz és keserű; 's az annyival inkább: mert a tek. urak irántam mindig bizodalmat, hivatalos eljárásimban törvényes engedelmisséget tapasztaltattak velem, elannyira, hogy bennem azon édes öntudatot bírak gerjesztieni: miszerint személyemben nem egyedül előjárókat, de őszinte barátjokat, is találak fel.

Valóban tek. kir. Váltótörvényszék! nem könnyű munka volt az, mi legfelsőbb királyi kegyelemből ránk bízott; mert a midőn hivatalos foglalatosságainkhoz fogtunk, új és hazánkban majd épenséggel ismeretlen vala azon eszköz, melly oly szép, és szent eszünknek, t. i. ha-

az újabb kor összes festészete, úgy látszik, inkább egymásba simulni, egymásba olvadni, 's egy általános jellemhez emelkedni törekszik, annyira, hogy az eltérő különbségek már nem annyira iskolai jellembelyeget, mint egyéni árnyéklatot hordanak magukon. De oly magyar festészetet, mellyet honi művészek összes közremunkálása szüljön, 's mellynek szüleményei e haza gyermekeitől származzanak, 's nagyobb részt honi tárgyakat ábrázoljanak. olyat képzeltek igenis, sőt valószínűnek is hiszek.

Erennézve fő kellék: honi festész-akademia, fősegéd-szer: hazai képesarnok.

Ezekről egyenkint talán máskor szólandok. A pesti műegyesület sikerrel járulhatna illy intézet megalapításához. — miről szinte más izben adandom előnézetimet

Jelen állapotban, midőn egyiknek is, másikkal is híjával vagyunk, örömmel kell fogadnunk minden egyes tü-neményt, melly hazánkat művészi ajándékokkal gazdagít-hatja. A híres Markón, a jeles Barabás, derék Kiss Bálinton, 's egyebeken kívül, serdülő talentumok is jelent-keznek köztünk, kik szép reményekre jogosítnak. Illyen Tikos, Borsos 's mások. Ez alkalommal azonban egy szép fiatal tehetségre akarom a t. közönséget figyelmeztetni, 's pedig azért leginkább, mivel minél ritkább, an-nál feltünőbb, ha némben jeleskedik a festészet pályáján. E hölgy Kaerling Henriette, kiről e lapokban már em-lítés törtétt.

E fiatal művésznő anyavárosába Pestre megérkezvén sok szép képet hozott magával, szorgalma 's ügyessége gyümölcseit. Nem is emlívő saját eredeti festvényit, ez alkalommal csak másolatiról kívánok szólni. A többek közt négy legkitünőbb. Egy Krisztus-fő Guido Reni után,

zánk hitelének elérésére kezünkbe adatott. Ujak voltak hiteltörvényeink, 's nem szokottak mi és honfűtársaink azon törvényekhez, a mellyekeli sáfárkodás az ezen tek. kir. Váltótörvényszéket képező egyénekre bízott. — Annál nehezebb volt tehát kötelességünknek betöltése. Mind ezek mellett pedig, hogy a tek. kir. Váltótörvényszék szép czélu hivatásának valóban megfelel, büszkél-keve kimondani szerénytelenségnek nem tartom; 's ezt kimondván, ugy hiszem, csak az igazságnak adozom érdemlett díjjával: mert bár mikép megszorodtak is a bír-ói szék hivatalos foglalatosságai, még is a törvényes szigorúságnak és a Váltótörvények természetében keze-rezett, valamint azok szabályai által kívánt sebességnak megtartása mellett a törvényezék előtt kiki igazságot ta-lált. — Való ugyan: hogy az általunk kiszolgáltattott igaz-ság sok peres félre sújtó volt, és keménynek látszott; mert a törvény betűjéhez szoros és kiméletet nem ism-őn ragaszkodásból eredett; és az ebből származott tény-nek tulajdoníthatjuk, hogy a váltókkal élni kénytelen, de azokkal élni sem elég ügyes, sem eléggé nem gyakor-olt rész elrémült a jelentől, 's megfélemedett a jöven-dőtől, és keletkezett az országban egy nem kis számú felekezett, melly a váltójogi törvények hatását károsnak inkább, mint üdvösnek hirdeti, 's éri ennél fogva ezen törvényezéket nem ritkán a nehezeltő vád; de tek. Tör-vényezék! Minket belsőkben megnyugtat az: hogy mint bírak a már álló üdvös törvény szerint jártunk el, és a nemzetek századainak rajza feljegyezte: mikép ország kárára még nem vált a törvények betűjéhez legszorosb ragaszkodás; legalább Angolhon, mellyet a világ nagyságában, jólétének egyik fő alapját abban helyezi: hogy szigoruan ragaszkodik törvényeinek betűjéhez. Nem mondom egyébiránt: hogy édes hazánkban nem volnának még némely intézkedések szükségesek, nem volna még némi körülmények megváltoztatása kívánatos; de hiszen ismerjük koronás urunknak imádatos azon atyáskodó szí-vét, melly e hazának felségelésére mindig kész, 's él-nek a hazának atyjai, kik meg nem fogykoznak a böl-ceségben, a teendőket tenni, a javítandókat javítani, 's így biztosan remélhetjük, hogy majd azok is, kik a Vált-ótörvények hatásával megbarátkozni még nem tudnak, ut-őbb méltányol helyesléssel fogják azokat magasztalni. Eltértem kissé azon szemponttól, mellyen mint búcsúzó elnök a tek. Törvényezék tagjaihoz állottam, 's ezen el-térést azon lelkesedés okozta, mellyel az eddigelé elem közös ügyhöz viseltetem, 's ezentúl is viseltetni meg nem szünöm; de búcsuvételemben visszatérek ismét szívem nyomasztó érzelmekhez azon mezejére, mellyen a tek. Urakat mint a közügyben velem együtt fáradozott és so-ha eléggé nem méltányolható társaimat szemlélem. Ismételtem önök előtt azon őszinte bizonylást, hogy koszorujában az illy egyeneslelkű, értelmes, és fáradhatlanságig szor-galmas bíróárságnak az elnöklés oly kellemetes volt, hogy annak édes képét emlékeimből kitorolni soha semmi képes nem leend, 's mindig gyönyörködni fogok hálás visszaemlékezéssel mindannyiszor feleleveníthetni a tek. Urak közt töltött hivatalos napjaim.

Bajos az elnöklési állás 's a hivatalkodási pontosság nem ritkán élesebb alakban tünteti azt elő; de megnyug-tat azon gondolat, miszerint a tek. Urak szeme élet so-hasem kerülte el azon körülmény, hogy engem is, min-den lépteimben a tisztém iránti buzgóság lelkesített, és távol vala tölem mindig a bántalmi szándék; 's bizom en-nél fogva, miszerint megnyerem tek. Uraságtoktól magan-ak emlékül azon tudatot, hogy ugyan a tek. Uraknak megismerése szerint is kedvesen és megnyugvással tekint-hetek vissza körülben viselt elnöklésemre, 's midőn az attól megválás pillanatában búcsuszavaimat is már befe-jezem, ki kell jelentenem: bár mily kedves volna is ne-kem a tek. Urak között beszédem hosszításával a további mulatozás, még is befejezésének szükségét hathatósan ér-zem, mert mennél tovább folytatnám azt, annál később csil-lapodnék az elválási sajnálat, 's azért végszókép ajánlom magamat a tek. Törvényezék szives emlékeztetésébe, 's kí-vánom, hogy Isten Önöket éltesse boldogul.

E szép és lelkes szavakra, mellyeket a nemes-szivű gróf az illy jeles testülettől elválás gerjesztette elérzékenyülés hangjain végeze, a bíróság nevében,

mellyen a fájdalom 's haldoklás kínai remekül kifejez-tek. — Egy Madonna Carlo Dolce után; ez nem földi szépség, nem, ezen szende anyaiság kellemé nem gerjeszt-het földi vágyakat; az arcon 's egész magatartásán egysze-rűség, 's teljes odaolvadás gyermekének szeretetébe, tű-nik fel. — Egy feszület Van Dyk után, mellyen a hal-dokló istenember minden izmainak feszültsége, 's a fon-yadót arcon a belső kínok dúlásának feltünő nyomai igen jelentékenyek. De legfőbb méltánylatra érdemes Stuart Károly képmása, szinte Van Dyk után. Ha erre rá tek-intesz, azt hinnéd, hogy maga a remek művész ecsete varázslá elődbe az életteljes, fenséget tanúsító, szép férfi termetet. Minél tovább nézed, annál inkább éledez a fest-vény, mintha szólni, feléd lépni készülne. Az egésznek kidolgozása oly gyönyörű és élethű, hogy ezen egy kép teljeseen feledtetni veled a női gyenge kezeket, feledtetni a másolást, 's maga ez képes a fiatal festésznőt a művész nevezetére jogosítani, mellyet ő azonban szerényen mellő-z. Szorgalma fáradhatlan, 's jelenleg arczkép-festéssel fog-lalkozik Hisszük, hogy mindenki megelégedéssel hagyandja el szerény műteremét. (Uri-utca, Horvátház, 2dik emelet.)

Azon észrevétellel zárom be jelen soraimat, hogy ha hazánkban festész-akademia, 's köz-kepesarnok létesül-ne, hogy serdülő honi tehetségek itt, köztünk is találnának táplálékot művészetszomjás, 's képzésre vágyó lelkeknek, nem sokára felvirágozandhatnék honi festészetünk, 's le-endőnének hazai festésznök.

Episodok a francia forradalom idejéből.

Szivesen veendik talán az olvasók, némely részletek közlését Maratról. — Poinsot könyvkereskedőről, Du-

annak első ülnöke, tek. almási Rudics Dániel ur következőleg válaszolt:

„Nmgú Gróf 's at. l. Midőn Exelliád búcsút vett e tes-tülettől, melly Excellenciádhoz mindenkor a legőszintébb tisztelettel ragaszkodott, nem lehet helyt nem adnunk a visszaemlékezés, a hála és kötelesség szavainak, mel-lyek önkint tódulnak emlékezetünkbe. Szeretném én azo-kat Exelliád előtt, ezen egész testület nevében méltóképen előadni; azonban mélyen érzem, hogy arra Exelliádnak dús érdemeit tekintve elégtelen, nagy vesztéségünk nyo-masztó érzete miatt pedig képes sem vagyok! — Uj volt a pálya, mellyre mi e törvényezék létesülésének első napjain fölléptünk; előttünk állt a kezdet nehézsége; és noha élt kebleinkben a buzgalom, hogy kötelességünk-nek megfelelően: aggódba néztünk még is minden gyar-korlati tapasztalást nélkülözök — az uj pályán előre, mellyen Exelliád bölcsesége minket vezéressillag gyanánt a Fejedelm és Nemzet bizodalmanak ohajtott révébe ka-lauzolt. — Excellentiád a roppant mennyiségű munkát fá-radhatlan szorgalommal nemcsak velünk megosztotta, ha-nem a legnehezebb részt magának fentartotta 's teljesít-te is. — Excellentiád igazságszeretete példányul tün-dököl előttünk, és mi örvendve valljuk meg, hogy leg-buzgóbb igyekezetünk, melly által e Törvényezék hitélet megalapítani reményeltük, Excellentiádnak e fényes tulaj-dona által a legdicsebbben koronázott. — És ki nem vallja meg közöttünk örvendve, hogy munkaterhes hiva-tásunk Excellentiád kormányzásának szelidségében talál-ta azon hatalmas okot, minél fogva hivatalunk terhes évei a legtisztább egységben folyván le, nem nélkülözték a magok kellemét 's a visszaemlékezés kedves pontjává váltanak? — Igen is Excellentiád neve örökre tündököl-ni fog e Törvényezék emlékkönyveiben; és mi szíveinkbe írva hálával és tisztelettel fogjuk azt említeni. Excellen-tiád emléke kedves marad e teremekben, hol értele-m-dús szavai annyiszor hangzottak. — Vegye Excellentiád hálás köszönetünket kegyeért. Mi boldogságot ohajtunk új fényes pályájára. Engedje Excellentiád az elválás ér-zéseit közt azon vigasztalást élvezniünk, miszerint remény-lenünk lehessen, hogy Excellentiád e Törvényezék el nem vesztette: hanem Excellentiádnak egy hatalmas párt-fogót nyerni szerencsés volt. — Legyen kegyes Excellen-tiád nekünk megtartani boldogító sziveségét és hajlan-dóságát, mellybe magunkat a legmélyebb tisztelettel ajánljuk.“

Teljes megelégedéssel tekinthet vissza a nemes gróf váltótörvényszéki pályájára, mellyen őt a kezdet nehézségein kivitt diadal öntudatán kívül, hű szolgál-talainak kegy. fejedelmünk általi méltánylata, 's ha-szondús fáradozásának, a nemzet minden lelkes férfiat-óli elismerése jutalmazza.

Pesti Leopoldvásár.

Az idei jó aratás, különösen mivel a gabnának meglehetősen magas ára maradt, élénk Leopold-vásárhoz nyujta reményt, 's e remény bizonyosan megsem is csal, ha a természet még a tavalyi szűk termés súlya nem nyomja; az újabb események Szerbiában szinte káros hatásuak voltak vásárunkra, mert az onnani kereskedők, kik máskor tetemes mennyiségű gyárműkészítvényeket szoktak összevásárlani, ezuttal nálunk meg sem jelentek. Általában a gyárműkészítvényeknek igen rossz kele-tök volt. —

A gabnanemek, mint említők, a terméshoz ké-pest jó áron keltek, azonban csak Ausztriából akad-tak vevők, horvátok 's angolok még csak nem is tudakozták. Az ősi repceznék körül 6 frtjával kelt. Az olajat élénken keresték, 's ára 12 frtól 16ra szökken, minék oka híhetőleg a nagy fogyasztás; a vásár vége felé azonban az olaj ára 15 frtra szállt vissza. Az idei dohánytermés általában középszerűn alóli; szegedi dohány pedig éppen nem volt; a tisz-

coquet vendéghaj-készítőről. — Saint Huruges mar-quisról, — és Simon vargáról? Lássuk tehát az örökre nevezetes francia forradalom ezen hőseit; 's kiömléseit a-zon ember és honszereteteknek, melly e par excellence nép-barátokat lelkesíté.

1791ki július 15kén este felé 5 vagy 6 gondala-nul öltözöködt férfi volt egy teremben összegyülekezve, a „Git-le-Coeur“ utcán 7dik szám alatt. Társalgásuk igen élénk vala, 's a mellett hatalmasan ittanak 's dohányzá-nak. Az egész igen hasonlita egy sörházi jelenethez. Ki köztük legelőbb beszélt, egy kis férfi volt, rövid borzlá-bakkal, kissé himlőhélyes, szürke élénk szemekkel; ő ho-szabbban beszélt, mint társai, 's úgy látszik, mintha ezek tisztelet-teljes félelemmel hallgatnák őt. Ez Marat volt! — A beszéd tárgya: a nemzeti gyűlés aznap ülése. Dühös arcz-kifejezésekkel szidalmazá e társaság azon követeket, kik a koronát a zsarnoknak megtartani iparkodának. És e zsarnok, kit 3 héttel előbb Varennesből hoztak vissza, a legjobb indulatu, de egyszersmind gyöngé-lelkületű feje-delem. ekkor a Tuillériákban fogva tartatott, 's ott kelle-várnia azon pillanatot, mellyben a gyűlés őt a királyság-ban megtartani, vagy attól megfosztani fogja.

„Tűzet ama gazfickók meztelen hasára — monda egy v-ros pozsgás férfi igazi demokratai könyörülettel — ha kisza-lasztják kezökéből a kedvező alkalmat, hogy nálunk szép és jó köztársaság alakíttassék, tűzet meztelen hasokra!“

Igen, tűzet kell vetni a lovaglóiskolára (hol a nem-zetgyülekezet Parisban első üléseit tartá) — 's mindazokat, kik benne vannak, nála megpörkölni!“ — „Marat, én ezen általad indítványozott hazafiai (!) autodafé-ből kivételi engedelmet kívánok Gregoire abbé részére, ki a teg-napi ülésben felséges beszédet tartott a király személye

melléki doh...
ft. Az ó b...
vel az új ig...
hogy eladó...
dó, mázsáj...
igen jó ára v...
nek ismét ok...
hazánk fő te...
zónsages eg...
frtjával, sőt...
mult vásárk...
belföldi szü...
még csak ké...
43,000 máz...
güért 60tól...
fizettek.

h P e...
dán megyesi...
jának ünnepe...
ki méltóság...
ban körülm...
színház ügy...
hétfőn (nov...
gassa ezenn...
juk, hogy k...
ményről késő...
szinpadankor...
ligetítő, szá...
vel hagyta e...
ur Csóri cz...
Hétfőn adaté...
közönség elő...
lőja, melly...
kül mulattat...
egyike. E da...
rabban láthat...
Lendvaynköl...
szinművészi k...
19kén elősz...
művésznőkn...
ban. Irtak Py...
totta Irinyi...
24kén adatot...
főleg a jeles...
mosabb közö...

Pesti...
ötödik je...
zása szentel...
korich - Eszt...
ezüst kanállal...
assz. ezüst k...
— Wodianer...
Henriette assz...
assz. ezüst va...
finom porcel...
assz. pár aran...
Fanni assz. ez...
lényi Teréz a...
Sarolta assz...
Lina assz. ezü...
bach Hermina...
Frankenbur...

sérhetlensége...
lekezet itéljen...
de mindamellet...
„En is Du...
kérlek téged, M...
re is.“
„Siéyes ab...
vastag férfi, ő k...
rat alatt) első...
„Ugyan mi...
„Hát nem...
„No 's mit...
„Szemtele...
Payne Tamás...
a nemzeti gyűl...
volt a királyság...
„Az még m...
radalom megis...
temes rendek...
ce que le Ti...
„Halgass a...
azt,“ mondá...
teremté a benn...
azokat. Siéye...
írta, mert Cha...
Hanem beszélj...
„Légy csak...
kapitány, — mi...
hatalmasan fel...
„Annál job...
többé pinczébe

melléki dohány mázsája minőségéhez képest 6—18 ft. Az ó bornak volt némi kelete, kétségkívül mivel az új igen silány. Mézet keveset hoztak, 's mint-hogy eladó, a szükséghez képest, nem volt elegendő, mázsájának ára 16 frt felment. A gubacsnak igen jó ára volt, 's 120 fontja 16—17 frton kelt, minek ismét oka az ideicsekély termés. Gyapjúból, mely hazánk fő természetvénycikke, csak a kétnyiretű, 's közönséges egynyiretű kelt jó áron, mert mázsáját 60 frtjával, sőt néhány frttal drágábban is fizették, mint mult vásárkor. Azonban vásárlások csak ausztriai-belföldi szükségére történtek; finomabb gyapjú iránt még csak kérdés sem volt. Általában mintegy 40,—45,000 mázsának találkozott vevője. Közép minőségűért 60tól 85ig, sőt néhány forinttal még többet is fizettek.

Fővárosi hírek.

† Pest, november 16. 1842. Ma történt Budán megyesi báró Mednyánszky Alajos excellenciájának ünnepélyes beiktatása a m. kir. kincstár elnöki méltóságába, mely ünnepélyről jövő számunkban körülményesebben szólunk. — A nemzeti színház ügyében munkálkodó országos választmány hétfőn (nov. 14kén) ült össze elhatározandó, ki igazgassa ezentúl a nemzeti színházat. Eddig csak azt tudjuk, hogy kevés vállalkozó jelentkezett; az eredményről később. — Mult vasárnap adaték nemzeti színpadunkon „A nagyidai cigányok”, Bohózat Szigligetiől, számos közönség előtt, mely igen jó kedvel hagyta el a színházat, elismervén, hogy Barta ur Csóri cigány szerepét utánozhatlanul játszotta. Hétfőn adaték a Templarius, opera szinte számos közönség előtt. Tegnapi másodsor az „Ördög Naplója”, mely a szemérem- 's illedelem-sértés nélkül mulattató legsikerültebb francia vaudeville-ok egyike. E darab valódi gyöngy, vajha minél gyakrabban láthatnók azt adadni 's a főszerepet mindig Lendvaynktól, ki itt egy ritka 's eddig alig sejtett színművészi képességet fejtett ki. — Szombaton (nov. 19kén) először fog adadni, Lendvayné legjelesb színművésznőnk jutalmául „Mathildé”, dráma 5 felv. ban. Irták Pyat és Pae, francia kéziratból fordította Irinyi József Párisban, hol f. évi szeptember 24kén adatott először. Részint az érdekes darab, 's főleg a jeles színésznő megérdemlik, hogy minél számosabb közönségnek örvendjen.

Pesti szegény-gyermek-kórház.

Ótödik jegyzéke a gyermekkórházi sorházra szentelt adományoknak: főmált. özvegy Grassalkovich-Eszterházy hercegnő: ezüst levestestát ezüst kanállal (hatodik főnyertes). — Fábry kisassz. ezüst kosárkát és két ezüst ékszerelenczét. — Wodianer assz. ezüst kenőcsartót. — Hajnik Henriette asszony ezüst kötőkosarat. — Fleischel assz. ezüst varró szereket. — R. M. kávészindzsát finom porcellánból. — Havas-Pontatier Teréz assz. pár arany függőt klárisokkal. — Schlesinger Fanni assz. ezüst varró szereket. — Kossuth-Meszényi Teréz assz. ezüst cukorfogót. — Kopelly Sarolta assz. ezüst ékszerartót. — Lackenbacher Lina assz. ezüst cukorfogót. — Szekrényesy-Rumbach Hermina assz. ezüst evőszert. (Folyt. köv.) Frankenburg Adolf egyesületi titoknok.

sérthetlensége ellen, 's azt akará, hogy ez iránt egy gyülekezetet itéljen. Az igaz, én nem tudom mi, az a gyülekezet; de mindamellett, Gregoire abbé igen érdemes pap. — „Enis Ducroquet barátunkkal tartok, 's hasonlóan kérek téged, Marat, tégy kivételt Siéyes abbé részére is.”

„Siéyes abbé, kedves Poinson, (ez volt a veresorrú vastag férfi, ö könyvkereskedő volt és őrseregkapitány Marat alatt) első lesz a ki megszünteti, — mondá Marat.

„Ugyan mi okból?”

„Hát nem tudod-e, mit tett ma a czudar?”

„No 's mit tett?”

„Szemtelenül czafola ama felséges levelet, melyet Payne Tamás egy köztársaság alkotása tárgyában irt a nemzeti gyülekezethez; 's a kuvasz még elég vakmerő volt a királyság mellett merész védbeszédet tartani.”

„Az még mit sem tesz—viszonza Poinson— a forradalom mégis sokat köszönhet neki; ő volt az, ki az egyetemes rendeket nemzeti gyűléssé változtatta ki, Qu'est-ce que le Tiers-Etat? című iratával.”

„Halgass azzal az irattal, hiszen nem Siéyes irta azt, — mondá bosszúsán Marat. — Nem; Champfort teremté a bennefoglalt eszméket, 's ő csak felvilágosítá azokat. Siéyes csak lemásolá, 's nevént mint szerző aláírta, mert Champfort félt, hogy felakasztják érte. Hanem beszéljünk holnapi foglalkozásunkról.”

„Légy csak nyugodtan, Marat, — mond az őrseregkapitány, — minden felségesen megy: a külvárosok már hatalmasan fel vannak igazgatva; ezuttal győzni fogunk!”

„Annál jobb — mormogá Marat, — úgy sincs kedvem többé pinczébe bűni.”

Pestből, november 16kán. Tegnapi kezdődött nem épen különös népszerűségű közgyűlésünk, főispáni helyettes ur ő mltgának elnöklete alatt. Legelőször is a kisgyűlési jegyzőkönyv-hitelesítés történt meg; azután nádor ő főnségének főispáni kértendű, kinevező magyar levele olvastatott föl, melyekben Modrovich János volt főbiztos urat, szolgálati hosszas érdemeiért tisztbeli főszolgabírói czimmal díszesíté, Halász Oskárt pedig a jövő tisztújításig pesti járásbeli tiszt. esküdtté nevezte ki. Az előbbi kinevezetessel összefüggőleg a KK. és RR. mult gyűlés alkalmával kifejtett okoknál fogva Halász Farkas mostani főbiztos uratis szolgabírói czimmal fölruházatás végett ő hgségének újolag ajánlani határozzák. Következett azután kértendűbeli karhatalom-megrendelést sürgető parancsa a főmált. m. kir. udvari Kancellariának. Ezek tárgyalása huzamosb ideig tartott. A parancsokat egyenként különösen azon szavain ütköztek meg számosan, melyekben mondatik, hogy a megyei közgyűlésnek pervizsgálati joga nem levén, ez, a kért hatalomkari megrendelést tartozik. Többen nyilváníták, mikép illy nemű jogot a közgyűlés részére senki nem is követel; de egyébiránt kétségtelen, hogy a hatalomkar meg vagy nem rendelésének szükségét egyenesen a megyei közönség határozza el, 's így — magának a bírói ítéletnek megvizsgálásába nem avatkozhatik ugyan — de igen is azon körülményekébe, melyek a hatalomkar megrendelésére okul 's alapul szolgálhatnak. Egy szónok azt nyilatkozatá különösen, mikép ő általános theoriai elveket sem jobbra sem balra fölállítva látni 's azoknak fejtegetésébe ereszkedni nem akar, azon kérdésre nézve: mikor tagadhajta meg a megye a hatalomkari, mikor nem 's mennyiben mondathatik a hatalomkar-megrendelés körülményeinek fontolóra vétele, „revisio”-nak 'stb. ő csak a jelen esetre akart szorítkozni 's kétségét fejezte ki az iránt, hogy volna pártolója azon elvnek miszerint a megye minden hatalomkari kötelese megrendelni; miből azután logikai következtetése lön, hogy a karhatalmat e tárgyban nem kell megrendelni. Első alispán ur igen helyesen állítá ellenkezőleg, szükségét annak, hogy a „revisio” kérdése igenis tisztába hozassék 's a főmált. m. kir. udv. kancellaria fölvilágosíttassék arról, mikép a brachium szükségét föltételező körülmények megbirálása sem nem sajátképeni pervizsgálat, sem nem bírói ítélet-bonzolgatásba ereszkedés. Az előbbi szónok mind a mellett ismétlé, hogy nem jó „principiumokat fölállítani”, mert azután magunkat korlátozhatnók általuk, mitül pedig ő ugy látszik nagyon idegenkedő. Azonban véleménye ellenére a m. kir. kancellaria fölvilágosíttatni, a hatalomkar pedig e tárgyban továbbá is megtagadhatni határozatott. — A második hatalomkari esetnél a körül forgott leginkább a vita: vajjon a KK. és RR. a brachium meg vagy nem itélésének kérdésébe az eredeti pernek közöltetése nélkül bele bocsátkozzanak-e, megelégedvén a kerületi táblától átküldött végrehajtásról szóló tudósítással? 's az ebben foglalt fölvilágosító körülmények nyomán rendelkeznek-e karhatalmat? Itt is megoszlottak a vélemények, de másod alispán urnak előterjesztése 's különösen egy fölvilágosító példának figyelembe ajánlása mellett oda hajlott a többség, hogy a KK. és RR. valamint eddig, ugy ezután is szükségesnek látják a hatalomkar megrendelése tár-

gyában az eredeti pernek közöltetését; ez esetben mindazáltal a végrehajtásról szóló tudósításnak, de már e tárgyban korábban történt intézkedéseknek nyomán is, teljes bizonyosságot szereztek arról, hogy hatalomkar-megrendelésnek alapja 's szüksége ez esetben nincs. — Gyakorlati levén napjainkban a hatalomkar megrendelést sürgető folyamodások 's az ebből eredni szokott hiteltörvényi esorbák, helyesen indítványoztaték, hogy részint a bírtok-biztonság szilárdítása, részint a hiteltörvények jótékony hatásának erősítése tekintetéből, javaslatot dolgozzon ki az országgyűlési tárgyakkal foglalatosskodó választmány, mikép lehetne mind a kettőt eszközölni, a nélkül, hogy egyik a másikat csökkentse; mi közheylesléssel fogadtatott. — Jött azután még két brachialis eset, megannyi szomorú bizonyossága törvénykezési zürzavarinknak, melyekből minél előbbi kibontakozást csak az nem ohajt, ki nem tudja, milly végtelen sok kedélyizgatással, bírói tekintély 's felsőbbeségi tiszteletet csökkentő 's így polgárilag és erkölcsileg veszélyes körülményekkel áll kapcsolatban csak egyetlen egy brachialis eset is! (Folyt.)

Szerémből.

Vukovar october 5. Első alispáni elnöklete alatt — majus óta tartott közgyűlések eredményéről mit sem irtam, 's valamint huzamosb hallgatásomért engedelmet kérek: ugy bocsássanak meg azok is, kiknek talán elunt hallgatásom inyökre nines; — részint az apróbb gondok, melyek épen nem hajhászott idegen bajokhoz tüztek, elfoglalák minden időmet, részint pedig a meggyőződés erejét magában viselő igazságnak egyedül hódolva, hiva kívánván maradni, ezt költői dagálylyal áradozó modorban, fájdalom! elferdítve látván a P. Hirlap 149. sz. 402 és 181. sz. 682. lapjain — valóban borongó, 's keserű érzések fogták el sújtott keblemet, mikor mindenben, különösen pedig a haza 's nemzetiség érdekében, polgári hivatásunknál fogva legszorosb kötelességünk, az igazságot közölni; 's adhat-e ember társának, jobbat, boldogítottabb, 's drágább t, az igazságnál? bizony nem — 's mégis e szoros aladat ellenére, idő, 's ennek szelleme, 's civilisfeionk olly jótékonyan terjedő hatalma daczára a te-részkedtetta P. H. szerémi levelezője, elbizottsága m-rezetben sok egyén megbántásával, panaszokint ilir élmokrul némellyeket vádolni, 's egyetemben ábrándozásával, melyek tulajdon agyan kívül nemis áétezhettek, fenyegetni — 's az illy firkáló enthuslasták ügyetlen 's feltoló barátságukkal valóban a nemzetiség fejlődésének többet ártnak, mint sem azt megmondolni bírnák; — 's Szerémben magyar nyelv elfojtásáról, ilir dühöngésről, hol szó 's hang magányos körökben sem emelkedett, valóban képtelenség! mikor példa sem volt illy botrányra 's gúnyra alkalmat nyujtani — mert ki több éven keresztül a megye gyűlésin, a köz dolgok fonalat híven kíséri, olly zavart, 's öklökkeli fenyegetőzést, tudom, nem látott 's nem hallott, millyennel a P. H. levelezője e megyét, mely őt, mint tiszta magyart, egész örömmel magának vallotta, 's mégis különböztette — bélyegezni igyekszik. Nincs, istennek hála! közöttünk nemzetiségi meghasonlás, 's ha néhanéha némelly egyén más nyelvet nem tudván, ráczul szólal meg, kihallgattatik, de vágyát nyelve elsőségére bizony egy sem nyilvánítá, 's ezeket lehet valódi igényteleneknek nevezni, kik keleti komolysággal, 's elég ész-

„Igen, igen; mosolyga a veres-orrú, te Marat úgy élsz, mint a vakandok: az év háromnegyed részét föld alatt töltöd.”

„Annak az átkozott Lafayette oka, ki reám, mint valami vadállatra vadászatot tart; — azonban csak várjon, hiszen majd rá kerül még ő rá is a sor; — felköttem még én őt egy kissé magasabb akasztófára, mint Hamané. Ha a nemzet az én üdvös (!) tanácsomat, melyet az 1789diki aug. 27ki számban (Marat, L'ami du peuple című hírlapjában) ajánlék, követte, 's ezt a Lafayette-t 799 más követel a Tuileriák 800 fájára felkötötték volna, Franciaország már meg volna szabadítva: midőn nekem most annak megszabadítására 800 fönél többre van szükségem.”

Hirtelen nagy zaj támadta kívülről, 's azonnal egy góliát lép be, Rolandó kapitányféle fegyverzettel hatul roppant kardját hurczolva. 's övébe legalább is 5 pisztolyt illesztve. Ez a híres Saint-Huruges marquis volt, ki a forradalom kezdetekor a Palais-royal fái alatt székre állva indítványoztatott. — Ő jelenté Maratnak, hogy Saint-Antoine külvárosban a zendülésre minden készületek megtehetők. — Marat kezét szorítá meg, buzgalmát 's hazafütségét megköszönve, megjegyzé, hogy ő a nemesség legnagyobb ellensége, de a melyet ő tisztelne, ha minden marquis-k Saint-Hurugeshez hasonlítának. — Ducroquet (vendéghaj-készítő, ki mint Poinson a Club-de-Cordeliers tagja volt, 's később mint városi tanács tagja Hebert, Vincent és Ronsin-nel nyaktöltőztatott) szinte jelenté, hogy ő, meg Simon és de la Reyne abbé, Saint-Marceaur külváros üterét megtapintgaták, 's ugy találták, hogy az részökre igen jól ver. Simon varga is e társaságban volt. Ez azon alávaló nyomorult, ki két

évvél később a királyi árvát olly pokolbeli kegyetlenség-gel kínzá. Arczvonása még borzasztóbb volt, mint Maraté. A Thermidor 11kén Simonnak is a nyaktöltő alá kelle hajtani undok fejt.

„Csak egy nyugtalanít engem, mond Saint-Huruges — az t. i. hogy a nagy szöke (Lafayette) nines-é már ezekről értesítve, 's nem tett-e ellenintézkedéseket?”

„Ej — válaszola Marat — hiszen mit tud ő mást, mint szürkéjén lovagolni, haját szépen felfodroztatni, 's a carroussel-téren szemlét tartani, vagy a királyi várban a szeretetreméltó tömlőczartó szerepét vinni.”

„De bizony neked, Marat, már megmutatta, hogy más valamit is tud: mert csalfa csinjai elől már gyakran el kelle rejtőznöd.”

„Simon mester! ne sutor ultra crepidam.”

„En nem tudom mit tesz az.” válaszola Simon. — „Az annyit tesz — felelé neki Marat — hogy a varga csak addig avatkozzék a közügyekbe, a meddig azokhoz ért.”

„Ha én gyakran nem avatkoztam volna, ugy — — „Fiúk, megálljatok — kiálta közbe Saint-Huruges, — ne czivódjatok; egyenetlenség nem támadjon a táborban ütközet előtti napon. Lássunk most szándékunkhoz, csak az imént electrizáltam a külvárost; 's most a Palais-royal-t akarom fölmelegíteni.”

„En a csarok hatalmasait! (a halárusnőket.)

„En a rongyszédőket, a Moufflard-utczán.”

„En, — úgymond Marat — a cordaliereknek szolgállok theával.”

Rikácsoló hangon éneklé a társaság amaz isméretes, valódi philantropicus rimeket az aristocraták ellen:

Ah! ça ira, ça ira, ça ira; 'sat. és eltávozzék.

szel ádatva több év óta a magyarul szólókatis egész lelki eszűdösséggel kihallgatták — 's a magyar jelentéseket, mellyeket megyei 's uradalmi tisztviselők benyújtottak, minden haborgás nélkül, mint slavoniai magyarok elfogadták, — a jelentéseket, mellyeket az utolsó választmányi jelentés, érdemire 's nyelvére nézve, bizony felül nem mul; de ha valaki megvetést éreztet, 's némelly felekezetest, légyen az hitre, vagy nyelvre nézve, juhnyájokul tekint, ha érdemlett megvetéssel fogadtatik — önmagának tulajdonítsa; mi az ilir pártról mit sem tudunk, sőt nevéis csak hírlapokból ismerjük. *) A nm. II. tanácsnak azon intézvénye, mellyet hallerkői gr. Haller Ferenc ő ezca is mint Horvát 's Tótország bányájává lett kinevezéséről megküldöttek, forró érzéssel fogadtatott, 's a tiszta üdvözlét nyilvánítására első alispán Zsitvay József, 's főjegyző Dubravay

*) Legfeljebb annyit tudunk, hogy ez előtt 5 évvel Zágrábban „Horvatske novine“ czim alatt folyamat kezdette egy hírlap — melly mindjárt az első év multával nevéit „illiriske novine“re változtatván át, deák betűkkel szlavos nyelven több nemzet nemzetisége ellen kikelve — tehetetlen erőködésel folytatja maig is hirtelenkedésit, 's minden szlav nemzetet összezavarva, mint literatúráját, illiré — egyé kíván alakítani; — mi bírta mind ezekre, felfogni nem lehet; annyi mégis bizonyos, hogy szerencsétlen választása szerint a czéltalan ilir név semmi nemzetbeli bélyeges tulajdont magában épen nem foglal, bár ezt a régi romai császárok után a mi királyinkis használák; de minthogy a régi Iliriumban szlávok csak kevesen voltak, magok ez ilirek pedig soha szlávok nem lévén, meg nem foghatni, mint ragadhatott ezen nevezet a szerb nemzetre, mellynek nyelvét magáévá tenni törekszik, 's mégis a történet szövegénél mint történet légyen ezen tévelyedés, talán nem nehéz eltalálni: mert a régi írók, mint Nestor egy kiévi barát 's jeles történetíró, Kadlubko krakkói püspök, bizonyos illirurikról szólnak ugyan — de Schlötzer, Dobrovsky, Schaffarik 's Kollár bizonyítványok szerint a keltok, toszkok, 's enetokat nevezék ilirre; mert az ilirek nem egyebek, mint az arbanaszok vagyis arnautok, kik a népvándorlaskor a szerbek egy részével Horvátországba szorulván, annak maradványával a nyelvben egyesültek; — de nyelvök nemzetiségök jellemére szlav nyelv épen nem volt — 's 634. év történetéből megteszik, mellyek voltak akkor a főnemzetek, 's mellyeknek maradt fen akkor nyelvök; — ilir 's horvátoknak semmi nyoma — lásd Appian. Alexandr. Rom. hist. és Joan. Lucii de Regno Dalm. Croatiae — 's megvan mutatva, hogy könyvek, oklevelek, felirások, köfaragások, a régibb 's régi időből nincsenek, — de nyelvök síncs, azt Europa elősméri, mivel szerb nyelven inak, jól lehet a szlav nemzet ágai, sokban nem érthetik — nem eredetiségükért, de elferdítés miatt; ezt a „Szerbszke narodne novine“ pesti újság, és a belgrádi szerb újság, 's más szlav nyelven írt folyóiratok régen bizonyítják — mit mivel tehát, 's mint törekszik olly haszalanul, idegen és semmi hatású literatúrájával nemzeteket átkeresztelni, 's így a mindenhatóság nagy munkájába vágni; — czéltalansága egy fattyú nyelv sarjadékával habozik, 's mit ügyetlenkedik? tehát azt sem tudja, hogy a nyelv egyedül a nemzet életében fejlődik ki; — továbbá minden nemzet nemzetisége szerint bírja nevéit, 's minden nemzet azon néven nevezi magát, mellyet visel — 's a szlav, tót, vagy szerb hibáznék, ha magát ilirnek nevezné, mint a német ha allemannak, francia ha galusnak — 's a t. — továbbá haszalanul hivatkozik a bár európai híró Rotteckre is — mint a zalai levélnek czáfolása, mellyet a „Világ“ szeptember 19-én közöl, mutatja, mert Rotteck arra nem elég, hogy mind ilir legyen, és nem is következtethető — mert a nemzetek éléte más mutat, — azután a mi jeles 's igenigen kedves Rotteckünk — az ottosánokat — ogulinokat, 's horvátokat, mint vad nemzeteket, hazánk véghelyére költöztette — micsoda nemzetek? ez is hasonló hiba, 's egy Rottecknek mégis bocsátható; — de az ugynevezett ilirek fanatismusa épen nem, mert ok a tráciaiakkal együtt letűsűek, szlav nyelven nem bírhatván, a keresztény hitet csak a pannoni szlávok után vették fel az epiruszi ilirek, azaz, az arbanaszok — vagy arnautok — 's ezekről sokat nem igen tudhatunk — a mostaniakról pedig, ha amazok maradéki, csak annyit tudunk, hogy valami amphibiumi politikus karaktere lehet — de minő, azt senki sem bírja megfejteni — 's akár milyen legyen, nyelve 's öltözte historiai 's hazai jogaink ellen bukkán elő. Mi ezen rémtől nem félünk, mert Bácsban, Bánátságban és Szerémben ilirek nincsenek, 's ott is, hol léteznek, bizony épen nem veszedelmese a hazának — 's még szörnyű diákságunkkal felnem hagynak egészen — olvassák fel az 1741 évi 61. törvényt — melly így szól a hazához 's annak minden fiához: „accedente bina Sacrae Regiae Mattis Resolutione, Communi Statuum et Ordinum voto, ultro compertum, et statutum est: ut praefatorum Regnorum Regno Hungariae annexorum filii nativi, sub denominatione Hungarorum, quoad officia et beneficia Ecclesiastica, et Secularia etiam comprehensi intelligantur.“ — Most pillantson fel az ilir halálós átmából, 's vegye a törvény szavait minden történeti képzelte jogaival gondolóra, 's édes reménnyel kérdem: boldogulni akar-e, vagy bódulni? — A. lev.

János folyó hó 18kán tartandó székfoglalási ünnepre mint követek küldettek, nm. Ürményi Ferencz urnak ideiglenes koronaörnek, üdvözlő örömevel küldetni határozatott. A napkeleti n. e. lelkészek, mint-hogy némelly nemesi jogokkal bírnak, 's ezek terheiben osztoznak, szavazati jogot maguknak adatni kértek; de kérelmöknek buzgó pártolói épen nem lévén, a KK 's RR folyamodásuk tárgyalatásába sem bocsátottak, 's azt legfelsőbb helyen eszközözendőnek biztosan vélyén — oda utasították. A turómezei nemes közönségnek levele, minthogy nemesi joguk megszorítását 's veszélyeztetését panaszkiint adá elő, nagy megilletődéssel fogadtatott, 's ő cs. kir. Felsege, a zágrabi nemességnek alkotmányos jogaiba visszahelyezésére megkéretni rendeltetett. A takarékmag-tár ügyével megbízott küldöttség, még néhány év előtt beadván munkálatát, mint akkor, ugy most is egy különös renden a tárgy előkerülvén, olvasatlan maradt. — Mednyánszky Alajos bárónak, a nm. k. udv. kamara elnökévé, 's Almásy Móríc grófnak ugyan-ott alelnökké lett kinevezetésök édes örömmel fogadtatott, 's ő exelljoknak üdvözlő levelek küldetni rendeltettek. A különajku fordítók a felsőbb hatóságoknál behozatni kéretnek. Testvértörvényhatóságoktól vett érdekes tartalmú levelek, az országgyűlési utasítást készítő választmányra bizattak. Azon hazafui szavaktól duzzadozó választmányi jelentés, mint a P. H. 181. sz. 682 lapon, levelezője írja, tárgya Dunánknak a Szávával vizicsatorna általi egybekötését, 's ez indítvány igen érdekes, mert sz. k. Eszék városában már egy vallalkozó társaság alakult, melly az érintett czélt egy Brodtól-Eszékig a Drávába vonandó csatorna által szándékozik eszközölni; mivel pedig ezen vonal részint a távolság (10. mfd) részint az egyenetlen földterület miatt, hegyen völgyön keresztül, Eszéknel, csak a Drávába, melly a hajózó évszaknak csak egy harmadában hajózható, a kivitelben szembeszökő nehézségekbe ütközik; azért egy más rövidebb, a Vuka és Boszszuth folyók egybekötendő medreiben meghagyható csatorna-vonal inkább ajánlatik, az indítványozott zilipes csatorna tehát Vukovárnál lépne ki a Dunából 's vezetnék a Vuka medrébe mintegy 1 1/2 mfdnyi hosszúságban; a midőn Nustár helység felé kanyarodtában vizét, egy az Ervenitza patakot felfogó, mintegy 1 1/2 mfdnyi hosszúságban 2—4 ölnyi mélységre ásatandó ároknak adandá át, melly Vinkovczenél a Száva-ágba, Boszszuthba ömölvén, ennek magas partjai közt kényelmesen vonolna, meghaladva 4 mfdet, — a Szávának Zsuppanye fölötti nagy görbületébe. — E vonalnak imez egyszerű vázlata, elégséges kimutatni annak, az északi felett kitűnő felsőbb-ségét, mivel általa a Palacsai tóbul, 's több véghelyi mocsárból lacsapolandó viz, a Vukába, 's Boszszuthba leszítva, mintegy 20 ezer termő holddal halálna meg a munkát; nem említvén azon új erőt, új életet, mellyet honi kereskedésünknek adandó; azért e kis terv hazánk pártfogását igényli, mert a Szávát, Drávával, 's a Dunával összecsatolván, ohajtott Fiuménkat, hazánk szívéhez Buda-Pesthez, egy hathatós lépéssel közelebb hozni igyekszik, mire a KK és RR a tervet elfogadván, egyszersmind ő cs. kir. Felsegénéll annak kegyes pártolásaért, e vonalnak az északihez hasonló felméréseért, 's mindkettő eredményinek, e megyével leendő legkegyelmese közléseért buzgón esedezni — 's végre a sikernek lehető legnagyobb biztosítására a tervet, mint minden, e megyére nézve önző érdektől mentet, 's egyedül a közjót tárgyzató, a hon minden hatóságival, ő cs. kir. Felsegénéll 's a legközelebbi országgyűlésen leendő érdemszerinti pártolás végett közölni egész készséggel elhatározták; előbb pedig maga a terv mlgos palni Inkey Imre, zólyom megyei főispáni helyettes urnak, mint a Dráva 's Száva szabályozásában munkálkodó kir. biztoshnak, kit zólyomi r. alispán Radvánszky Antal, tb. Kubinyi Ferencz, 's Zipser urak mindannyi lelkes nagyérdemű honfiak utitársaságában, itten üdvözleni szerencsénk vala, — a küldöttség által hathatósan ajánlatott. A többi tárgyak, egyformaságuk miatt, épen nem érdekesek, hogy azok elszorozásával békétürését bár kinek is farszítani merném; igaz hogy alacsonyabb irodalmunkban holmi panasz kerül elő, mellyekről ez előtt, a falusi bírák is jó sikerrel intézkedhettek. — A kenyér fontjának ára 4, a husnak pedig 12ről 8. v. kra szabott. — A gyűlés után kevés nap mulva, 8 napi betegeskedése után, Urbanecz Mihály, ujlaki (illok) járás főbírája, élte 58 évében meghalt; — a megye egy érdemes tagját, családja meghalt, melly 8 árvából áll, gondos ápolóját veszték el — béke porainak! — 'S még a szeptember 5-eki közgyűlésnek határozati, foganat-szerzés végett, ki sem adattak —

már a RR. october 5-ken tartandó közgyűlésre, újra egybe hívtattak; — igaz, mennyiben hazánk hatóság korszorú haladásában, törvényhozói intézkedésével meg nem szünik a nép boldogságán működni, anynyiban a tiszta czél elérésére irányzott igyekezetök, o de gyakran bal rügek által, kárhözatosán érvénytelenitettek. — Boldog Isten, mire jutánk! hogy a husárszabás szabjon rendet gyűlésink költséges tartására, 's a husvágók, és székek hasznabérlői a kis nemesség némelly egyéneit, kedvökre csüdtithesék galád czélok elérésére a terembe, — 's megtör-tének, mit lehetlennek véltünk; több szolgabíró, hivatalos jelentések daczára, hogy t. i. September 5-ke óta octob. 5-keig a körülmények, a marhák árára nézve, nem változtak — 's azon egy nemes husvágó által tett ajánlatnak, miszerint februarig a hus 8. vkrért mérni ígerte, megvetésére, 's mindenkinek nem igen nagy esodájára — 14 nap alatt, hol a marhák ára leszállott, jól lehet semmi betegség nem mutatkozott, Gról 10 v. krra, a gyéren egybegyűlteknek épen nem többsége szerint, — rugtatott; — mire több szózat keletkezett, 's a vita az által élenkülvén, hogy az elnök ur a magokat kinem jelentő urak voksaits — a többséghez számítottta, mit az erős akarat, melly egyenesen nyilatkozott — jóvá nem hagyhatván, kénytelen volt a jegyzőkönyvbe a „többség“ miképeni értésére nézve óvast jegyeztetni, — maga pedig a husár-szabás, némellyek hajlodozása miatt, már elhatározottnak tekintetett. Majus óta ez már a harmadik, de eredményre nézve a legkellemetlenebb közgyűlés; 's a husár-szabási tárgynak szenvedélyes vitatása, melly majusban 12, szeptemberben 8, octoberben pedig 10 v. kra rugtatta a hus árát, a közönség nem kis kárával, különös tanubizonyosságul szolgál arra, mikép némelly pulya lelkek, az értelmes középzszerítést egyedül vakmerőséggel hatván tul, a közjóval nem gondolva, a törvények jótékony irányit, 's a kormány minden tiszta czéljait önzések féktelenségében, hova irlalom épen nem férhet, a megyei kormányás sok ágában neutralizálják — 's a közjó színe alatt, valódi csufot üznek az egészszel; illy merények a törvényes szabadságot betegitik, 's a vagyont tetemesül sértik. Még egy környüllálás felvilágosításával tartozom; — egy idő óta határozta e megyének, a husárszabási roppant tárgyat, csak a közgyűlésen, 's annak is első napján, minden más érdekesek félretételével előlegesen elrendelni, — és így sokszor milly kényelmesen készítettik a kár. — Felolvastott egy felsőbb határozat, melly az itten menekvett kereső üldözött bosnyákoknak, egyenkint soruk enyhítésére a háziadóból fizetendő pénzbeli segélyt, pótlás-ígéret mellett, rendelni kegyeskedett; továbbá a mlgos helyettes urnak, ki szeptember végével közöttünk volt, két rendbeli levele, mellyekben gondoskodásának jelét, az érdem elismerése mellett nyilvánítván, a felebb említett megürült főbírói hivatalra, Gazapy Ferencz eddigi főügyvédet, ennek helyébe pedig erdővégi alszbiró Marsó Alajost főügyvédnek; szolgabírónak pedig esküdt Novics Györgyöt, a megürült esküdti hivatalra pedig Szűry Lajost, eddigi tsztlb. aljegyzőt, kinevezni méltóztatott, mi is éljennel fogadtatott. Ez után felszólamlott C. A. t. bíró, ki egy hivatal-ujítás miatt, főleg a mi viszonyinkban, a nevezetes változások egész sorát felszámítván, ezen kinevezéseket, midőn még a tisztikar jelen hivataliban egy évet sem töltvén el, helyesnek nem találá; mire az elnök alispán a főispáni jogot gördíté elibe; a szónok e- lébbi nyilvánítása mellett maradván, a mlgos helyettes köteletségéről is jog-arányban emlékeztet tévén, azt kívánta: hogy a mult évben tartott tisztválasztáskor, miután a kijelölt 3 egyén közül egyik elhalt, — természetesen renden következett volna a 2 kijelölték közül egyiknek kinevezése, e figyelmeztetés azonban ellmellőztetett, 's tovább mentünk; a másik levél Spitzer Salamont, hébervallásu de magyar ajku sebészt fáradszatos törekvésért, hosszas ideig szenvedő embertársának készséggel nyújtott sikeres szolgálati tekintetéből, e megye tiszteletbeli sebészévé kinevezni kegyeskedék. — A mult gyűlés óta érkezett érdekes levelek az országos dolgokkal foglalkozó választmányhoz utasítottak, melly jövő hónapban kezd meg üléseit, jelentését szakonkint teendő! Veröcze vmegyének azon felszólítására, hogy az idei rendkívüli irátság tekintetéből a Palacsai szikkasztása, az ez iránt fennálló vegyes biztossági egyezések következtében, adózóinkra rovatott ásásnak folytatására továbbis segédkezetek nyujtanának; mire határozatott: hogy a vegyes biztosság egyik elnöke, megyei másod alispán C. E. ur a szükséges lépéseket, mellyek már rég elhatározva voltak, 's csak a felszólítástól függtek, az egyezések következtében megtévén — jelentését is a tavalyi munkáról a

vegyes válaszsomszéd urasábjain Szerémi, mintha tömegye segéd eddig még mi némelly uradánálója, alattva arról Szerém 's tudja meg megye soha különös gond által Szerém munkánál egy kétségbe kérem a vaddpétervári - had 7ken fog tartaperek tartása, tűzve. Lelkes vmgu HelytartVeröczemegyénencsésen helynyának 's táfáradhatlan telagottak is tokat jó siker csak a sinylő ismerésére is m. áldás a n. m. koszorúzza érd

△ Zala

utolsó évnegyebizonyosan töb egész folyamát legesen, hogy az első, de re ele napokban ha a közérdekű séró Karai megmal seregléne folyama a pestlevél felolvasás k. parancsok k. koszorús tagja del terjeszté a bátorságnak szemtelenül vszélyeztetni. B ményt sorolván hatályos intézk — Most honfiak ni, miképen a pártolókat talatbíró ur indítvnek tagjai a használására lelkes felszólalárgyban kerin, a megyéhez tseit. Ismérve magyar szalma izben vallott k lező szavokat beváltani, 's eznak a nemzeti ság ezen egyil erő összehatás pes előidézni. tóknak nagyobb sajnos tapasztal nélkül alig hal E szép czélú létesülendett, kell ide igatno jó magyar ke megtestesíteni! gyenk büszkén előmozdítan k a szép-nem kö életbe léptetni, bájos, olly lelki Mélt. zalab. H nsgos hitvese megyénk hölgy hogy a menny mekkel ellátni ruhákat öltser náé a férfiak

vegyes választmánytól bevárja. 'S kár volt lappangó szomszéd uramnak a Pesti Hírlap 177dik száma hasábjain Szerém megyét méltatlanul annyira korholni, mintha több évi járandóságával tartoznék, — a megye segéd kezéknél egyébbel nem köteles — 's eddig még minden felszólításnak megfelelt, 's ha némely uradalom, a lecsapolt vizek egyedüli használója, alattvalóinak még talán eleget nem tett volna, arról Szerém vármegye bizonyosan fog rendelkezni; 's tudja meg szomszéd uram, hogy egyén igen, de megye soha sem töprenkedik — 's illy kifejezés különös gondolkodásmódot tanúsít, melly mindazáltal Szerém megye gondoskodását, illyes közérdekű munkánál egész készségét, 's tiszta küzeledését — kétségbe a hon előtt nem hozhatja — tehát kérem a váddal kissé halkán. — A megyei adó 's a pétervári - hadi tárral leendő összeszámítás november 7ken fog tartatni — az urbéri, 's egyéb feljebbvitt perek tartása, szinte november 16kára van kitűzve. Lelkes hazánkfia szemorvos Lippay ur, a nmu Helytartó tanács intézvényénél fogva, miután Verőczemegyében 84 egyént szemvilágára nézve, szerencsésen helyreállított, — közöttünk is széles tudományának 's tapasztalásának, kitűnő műveltségével, fáradhatlan törekvéssel, már 17 személyen, hova elaggottak is számítandók, legszorgalmasb szolgálatakat jó sikerrel tett, 's jótékony működési által nem csak a synylódottak örökös halájjokra, de a haza elismerésére is magát méltóvá tette. — Kisérje üdv és áldás a n. m. Helytartó tanács jótékony rendelését, koszorúzza érdemű az illy 's ehhez hasonló tetteket.

△ Zalaegerszeg, novemb. 9. Folyó évi utolsó évnegyedes gyűlésünk tegnapielőtt kezdődött, 's bizonyosan több napig fog tartani. Addig is, míg az egész folyamat közölhetendem, megjegyzem itt előlegesen, hogy szerfelett rossz időjárásunk mellett (mert az első, de reméljük nem tartós hó, magasan borítá ele napokban völgyeinket és halmainkat) alig csoda, ha a közérdekű tárgyakat mindenkor olly buzgón kísérik Karai megyénknek, a szokottnál csekélyebb számmal seregének be e gyűlésre. — A tanácskozásos folyama a pesti vakok intézetét tárgyzó fens. nádori levél felolvasásával vette kezdetét; ezt követék a k. k. parancsok kihirdetése; mellyek után egyik érdemkoszorús tagja megyénk Reindeinek hathatós beszéddel terjeszté a Karok elibe roszkarnbiságát a közbátorságnak személyt és vagyon tekintetében, mellyet szemtellenül vakmerő rablócsapatok bátorokodnak veszélyeztetni. Beszéde motivációjaul több szomorú eseményt sorolván elő, ezek folytában a KK és RRket hatályos intézkedésekre hívá fel, mellyekről később. — Most honfiaink tudomására csak azt sietek juttatni, miképen a honi műipar emelése nálunk is buzgó pártolókat találván, annak érdekében Csányi L. bíró ur indítványt tön egyesület alakítására, mellynek tagjai a hazában készült kelmék viselésére 's használására köteleznék magokat. A lelkes férfiú lelkes felszólalására máris szamosan irák alá az e tárgyban keringett íveken neveiket, 's jövő januárban a megyeház teremében megkezdendi a társulat ülésait. Ismérve megyémnek lelkes férfait, kiknél a magyar szalmatűző természetéről közmondás már több ízben vallott kudarcot, erősen hiszem, hogy kötelező szavokat az aláírók férfias szilárdsággal fogják beváltani, 's ezáltal nem csekély tényezőként járulandnak a nemzeti műipar kifejlesztésével a közgazdaság ezen egyik alapkövének letételéhez. Sok parányi erő összehatást, kiszámíthatatlan fontosságú süket képes előidézni. 'S kétségtelen, ha lesz a honi gyártóknak nagyobb belvására, biztosb nyereség fejében nagyobb tüzzel üzendik iparukat; 's már nálunk — sajnos tapasztalat mutatja ezt — némi honfiúi áldozat nélkül alig haladhat a közügy bármely ága is előbbre! E szép czélu indítvány mellékképeül egy másikat, ha létesülendett, eredményire nézve sokkal gazdagabbat kell ide igtatnom, melly keblem — 's ughiszem minen jó magyar keblének is — régi szent vágyait készűl megtestesíteni! Skublies József bíró ur t. i. kit megyénk büszkén soroz a közjót teljes szívvel 's lélekkel előmozdítani kész honfiak szép koszorujába, részéről a szép-nem közt ohajtott egy hasonczélu egyesületet életbe léptetni, 's ohajata — bizunk Zalanak a milly bájos, olly lelkes hölgyeibe — csakugyan testté leend. Mélt. zalab. Horváth János cs. kir. aranykulcsos ur nsgos hitvese által egy szép koszorúja fog egyesülni megyénk hölgyeinek, kik magokat arra kötelezendik, hogy a mennyiben honi gyárak őket használható kelmekkel ellátni képesek, csak honi szövetekből készűl ruhákat öltsenek kellemteljes tagjaikra! Ha ns. Tolnáé a férfiak egyesülete iránti első eszme dicsősége,

Zalái — tudunkra — a hölgyeké. — Bocsásatok meg honfiak, keblem kitörő örömeinek, ha hiuságom, melly bennem a magyaron tul a zalai magyart is éreztet ez édes pillanatban! — És üdv tincetek honfiúi tüzzel felikeblő nők. Minél nehezebb, 's talán mondhatnók, minél áldozatosabb vállalkozások: annál nagyobb a hála, mellyel nektek tartozunk, annál nagyobb a dicsőség, mellyet minden magyar ajka e hazában visszazeng. Vajha találkoznának a magasb körű hölgyek közt, kik e szent példát követni készek! mert sok illy lelkes hölgyet e szeretett hazának, és meglássuk: kénytelen lesz-e az ország mindörökre rab-szolgaillag csüggeni az angol-, francia- vagy német-országi gyárak zsarnok gépeitől, mellyeknek azonföül, hogy anyagot olly olcsón szolgáltat, még olaját is és gőzét olly drágán fizette meg ekkorig! E tárgyról is, mellyet szívem melegével ölelvé át gondosan fogok és szent buzgalommal kíséreni üdvös munkálkodásiban, jövőre többet.

Szabad mezővárosunk tisztujtása is e napokban megtörtént; 's volt városbíránk ns Pathy János hivataláról lemondván, helyébe Mayer József úr választatott, kit e hivatalra a közbizalom már harmadizben érdemesített.

Utóirat. Epen most esik értésemre, hogy a közbátorságot megyénkben veszélyeztető rablócsoport két tagja az alsó-rajki szőlőhegy egyik pinczejében, hurokra került. A jó madarak — mert utónállókrul elmondhatjuk e classicus kifejezéseket, szép ügyhez méltólag védék magokat, 's csak hosszú küzdés után esének foglyokul a bojtárokkal egyesült parasztgazdáknak. Holnapután fog a rögtöni ítélőszék feleltök határozni.

Politikai fejtegetések.

II.

FÖLDBIRTOK.

Tekintsünk legelőbb is Albionra, melly hatalmát a föld ötrészében elterjeszté, 's kereskedési nagyobb hajlamánál fogva egyik fővezetője a civilizációnak. 'S mint találjuk ott a földbirtoki viszonyokat? Felelet: a legmegkötöttebb állapotban, még a feudalis rendszer bilincseit is tulhaladva. És mégis Angliát boldog országnak mondják közönségesen! Igenis, uraim, boldog ország, de nem közönségesen boldog: mert teljes boldogság nincs a nap alatt.

Ha az egykori országcanczellar Morus Tamásnak az angol nemesek élete 's gazdálkodási modjokrul irt könyvét olvassuk, azt hinné az ember, hogy a lengyel, spanyol, vagy épen magyarföldről ír. „Igen sok — úgymond — a dologtalan nemesek száma, melly darázs-módra csak a jobbágyok munkája után él, azoknak szívét rájga; ebben az egyben szükkező, különben minden másban pazar; a mellett korhely cselédekkel környezve, kik más élelem-módot nem tanulván, ha urok meghal, vagy elbetegülnek, a kastélyból kihajtatva kóbor tolvaj életet folytatnak. Egy kondás vagy kanász elég a mező leéltetésére, mellynek gabona-művelésére több kéz fordíthatnók; miért sok helyütt az élelem megdrágul, mégis a gyapju olly nagy-áru, hogy a szegényebb sorsuak posztó-készítésre 's ruházatra azt meg nem vehetik, azért henye-életre vannak kárhoztatva: mert a szántóföldeket is legelőre fordítják a birtokosok; pedig a dögvész derekasan pusztítja nyájakat; de ha dögvész nincs is, a gyapju ára még sem száll le: mert az egyedűrság néhány gazdag kezében van.“ Szavait végre ez igen fontos jegyzéssel végzi be: „Reciderunt enim fere in manus paucorum, eorundemque divitum, quos nulla necessitas urget ante vendendi, quam libet, nec ante libet, quam liceat quanti libet.“

De hát vajjon az iró halála, vagy az 1688. epochalis idő után jobban felosztott-e a földbirtok? Koránsem! — A compact régi állodalom megmaradt, a középszerű birtokosok száma még inkább ritkult; ellenben a collossalis birtok tömege külszínleg növekedvén, a szabad kényűri hatalom tetzése szerint folytatá munkálátát, 's ez mind maig így van; mert marha- és juhtartásra sok termő-föld fordították; azt a vadászat megrögzött szeretete is keskenyíti, azért egy országból sem vándorlottak ki annyi számmal lakosok, mint épen Angliából az elmúlt században, csupán dologtalanúság és szegénység miatt: mert a sok pusztá, tavas helyek és közös birtokok hatalmas akadályok ott az első szüksegi élelmek megszerzésére.“ (lásd Sir Freder. Morton Eden: The State of the Poor. London 1797: 3 vol.)

Skótzsiában Murron még 1720ban is 600 családot; a staffordi marquisnő 1500 embert üttek el jóságaiokról, hogy földüket juhtenyésztésre fordíthassák. Imé itt közölök némely statisticeai adatokat a brit földbirtokrul, mellyek ugyan ingadozó, 's mint látszik egymástól eltérő számvetések: de nemzeti gazdálkodás 's más országgal összehasonlítás tekintetében illy alakban is becses tabellák.

	müvelt föld	kaszálló	müveletlen	egész száma
Anglia	10,200,006	14,200,000	7,932,400	32,332,400
Wales	900,000	2,600,000	1,252,000	4,752,000
Skótzsia	2,500,000	2,550,000	17,204,507	22,254,507
Irland	—	—	—	11,943,000

(Statistical illustrations. 1827. lap. 5, 30.)
Sinclairé régiebb statistikai tábláiban Skótzsiára 5,043,450 hold müvelt, 913,695 hold erdő 's fás helyek és 12,986,855 hold müveletlen föld rovatik fel. Moreau

pedig (the past and present statistical state of Ireland. London 1827.) 11,943,000. müvelt holdföldet számít egyedül Irlandban.

Mindezekről ismét valamennyire eltér Jacob, ki valamivel bővebb részletekben terjeszti előnkbe a brit földbirtokot:

	szántó és kertföld	kaszállók	müveletlen, de müvelhető	müvelés-telen	egész szám
Anglia	10,252,800	15,379,200	3,454,000	3,257,400	32,343,400
Wales	890,570	2,226,430	530,000	1,103,000	4,752,000
Skótzsia	2,493,950	27,701,050	5,950,000	8,523,030	19,738,930
Irland	5,389,040	6,736,240	4,900,000	2,416,061	19,441,494
Szigetek	109,630	271,000	166,000	569,469	1,119,159
Összeség	19,135,990	27,386,980	15,000,000	15,871,563	77,394,893

(Observations on the cultivation of poor soils. By Jacob. London, 1828.)

Tizenöt millió müveletlen, de müvelhető hold föld nemzeti gazdálkodás tekintetében nem csekély szám! és ha még azt is meggondoljuk, hogy az egész földbirtok Colghoun szerint 33 ezer család kezében van, úgy könnyen képzelhetjük, hogy Morus Tamás ideje óta a földbirtoki viszonyokban ott kevés változás történt. De azt is meg kell jegyeznünk, hogy Angliában valami nagy practicus fontosságú érdeket keresnek a földbirtok mennyiségének kitisztázásában, melly Europa egyéb országaiban fölkintetű, mint az adózás és így a status-jövedelem első kutfete; midőn Angliában a földadó más köz jövedelmekhez képest igen csekély. *)

E megszorított földbirtoki viszonyok mellett természetes következés volt, hogy e tengeri népnek a gyárak és kereskedés új világát nyissa fel a kormány, melly uton a nagy földbirtokosok oldala mellett szinte collossalis nagyságú capitalisták támadtak, kiknek gyáraikban a szegények még több dolgot és foglalatosságot találnak, mint a földművelésnél; mert Babbage e szerint angol földön minden 100 földművesre, 200 gyár dolgozó esik; midőn Franciaországban 50; Olaszföldön 30 a proportionalis szám. El is lehet aztán gondolni, mi nagyban üzetik ott minden, mert némely gyapotgyár évenként több árut küldözget el, mint egész Mulhausen; az angol vashámor tizannyit állít elő, mint a francia; Whithbread serfőzése esztendőnkint 300,000 barrell (750,000 bajor akót) készit; 's vannak divatárusok, kik egy millió font sterlinget érő czikket hoznak köz folyamatra egy év leforgása alatt, 's mégis e roppant vállalatokban gyönyörködő nemzetnél a kol-dusok és éhenhalók száma aránylag több, mint nálunk, a test-táplálási módok szükkebbek és drágábbak; úgy hogy néhány tized óta a szegénység szivrázó állapotjának rajza folyóiratokban, mint statisticákban, stereotyp lett.

*) III. Vilmos alatt négy shillingre határozottatott a földadó egy font sterling jövedelemtől; 's ámbár azóta a jövedelem szaporodott is, az adómérték megmaradt. Akkor 10 millió f. sterl. tette a föld jövedelmet. A. statistical illustrations' szerint ellenben a földjöveldeme Angliában 's Walesben: 29,476,856 f. sterl. Skótzsiában: 3,739,373 font; Irlandban — Moreau szerint — a földbirtok bruttojöveldeme: 46,766,000, 's így 3 procentre számítva a tiszta hasznat, lenne: 14,029,800. Lowe kereszámában a brit földbirtok jöveldemét 50 millió f. sterl. ellenben a földadót így mutatja ki: Angliában 's Walesben 1,208,072 f. 5 shill. 7/4 pence; Skótzsiában: 34,693 f. 9 sh. Összesen: 1,242,765 f. 14 sch. 8 p.

Hírlapi kalászkok.

Pesti Hírlap. (195 sz.) „Magyarország és a keleti kérdés“ fölíratu vezércikkében bizonyos H. J. szerencsés tanítványának bizonyítja magát abban, mikép kell a semminek is látszatot adni szodagály özöne által, mintha az csakugyan volna valami. A cikk fölíratu mély political nézetek tanúságos kifejlését gyantattja az olvasóval, mellyek a hazapolgárnak bizonyos tájékozatul szolgáljanak, 's irányt jelöljenek elibe, mikép kelljen egyes, parányi bár, de több rokonerőhöz csatlakozás által mégis jelentőség-gel bírandó tehetegeit — használnia, hogy a keleti kérdésnek hazánk javára leendő megoldatásához csak porszem-nyomatéku cselekedettel is járulhasson. De a hosszú cikkben mind-ebbül semmit nem találhatni. Némi historiai töredékek az ozmanbirodalom történeteiből; más semmi. Ezeket egyébiránt nem a P. H. hasábjából kell tanulni! — Az „Értekező“ben Erdélyi József nyug. kir. ig. méraök értekezésének befejezése foglaltatik. „Az ausztriai vaspálya-rendszerrül, különös tekintettel a magyar vaspálya-lyákra.“

Jelenkor. (91) Rövid, azonban alapnézeteiben czáfolyhatlan tartalmu értekezésécskét nyujt a népkép-viseletrül, czáfolyólag a P. H. 193 sz. vezércikkét. A népképviseletnek még csak jögelemit is kétségbe vonja korábbi időktul fogva egész mostanig; egyszerűs mind határozottan ellene nyilatkozik a népképviselet olly értelemben vett behozatalának, mikép azt sok reformer szóval és írásban sürgeti. Valóban nem érhetné nemzetünket nagyobb szerencsétlenség, mintha ez ábrándhősök nézetei törvényhatósági figyelmet lármázhatnának föl. — A „Társalkodó“ bevégzi azon tót kalendariom ismertetését, mellyrül már előbbi számunkban emlékeztünk. Valóban furcsa időket élünk. Maholnap teljesül rajtnk egy ismeretes közmondásunk, 's a vendég leend ur a házban. Csak nem rég ismertetének meg e lapok „egy könyvecské“ (L. Világ 87 sz.) mellyben nemzetünk ellen gonosz izgatás szelleme bujdoszik, 's ime egy másik, egészen más oldalrul, melly nyiltabbban 's ve-

szedelmesebben áskálódik. Ha valamikor, e tények után tökéletesen meg vagyunk győződve, hogy intézményinkben egy igen lényeges fogyatkozást kell kipótolni, meghatározni a nemzet- v. hazasértés eseteit, 's szigorú büntetést szabni az illy merény elkövetőire.

Nemzeti Ujság. (91.) „Korunk ügyei” rovatában „Capacitatio” kísérlete tétetik a P. H. szerkesztője ellenében, méltatlankodásainak, önmagával ellenkezésének, fonákságainak 's önmagávali elteltségének kimutatásával. — A lúg elég erős ugyan, de a czikk írója mégis megfellebbezettnek látszik arról, hogy szerezcent mos. — A „Hasznos Mulatságok” az esztergami mesterképző intézet megnyitása ünnepélye alkalmával szavalt beszédét közlik Major István intézetbeli tanító urnak, ki valóban egyetememes hálaérzet szavaival köszöné primas ő hsgségének, mint az intézet nagylelkű alapítójának, e népboldogításra czélzó gondoskodását, mellynek üdvös eredményét már a közelebbi nemzedék tanusítandja.

Hírnök. (89.) Minél több a légből kapkodott indítvány, 's nemzetünknek nem egyetememes szilárdulását és erősülését, hanem inkább felekezettek 's pártokra oszlás miatti gyengülését eredményezett törekvés: annyival meglepőbb, annyival örvendetesbb itt-ott egy általános jólét megalapítására intézett nagyszerű indítvány föltünése 's életbeléptetése. Illy indítványnak hiszi e sorok írója a Hírnök e számában Győri- Sz.-Mártonbul közölt cikknek egész irányát 's javaslatát legtöbb pontjait, mellyeknek méltatására lehetlen hazafiai szívvvel nem kérem mindazokat, kiknek cselekvőségétül az indítvány szellemének megtestesülése függ, de főleg őt, kinek hazafiai szent buzgalma 's minden akadályt legyőzni tudó tényereje csak azok előtt ismeretlen, kik ifjúságunk neveltetésének dicső hivatalnokait hálaérzettel ismerni nem tanulak. A győri sz. mártoni olvasó-társaságot illetőleg, legközelebb egy röpiratka jelent meg illy czimmal: „Korszerű szót a szent-mártoni olvasó-társasághoz”, mellyben a névtelen de jó szándéku szerző megmutatni igyekszik, hogy a társaság mint csupán olvasó-társaság soká nem fogna főállhatni; véleménye szerint tehát oda kell irányozni a lépteket, hogy az első alapszabály értelmé szerint az „olvasó-társaság” nevezet csak irüggyül, az olvasás és működési rend csak eszközül szolgáljon sok szépnek, jónak és hasznosnak előidézésére; melly szerint első feladat legyen „alapítói rend” alkotása; a többi társ-tagoknak pedig legalább is 10 évrei törvényes kötelezése; 2szor nőegyesület föllállítása, melly a társaság közvetlen főkormányzása alatt működjék; 3szor alkalmas lak szerzése; 4szer leánynevelő-, különösen gazdaasszonyt képező-, 's 5szor kisdudovó-intézet föllállítása; 6szor a nemzeti színészet pártfogolás- általi honosítása; 7szer díszes, illedelmes és társaskört emelő táncvígalmak rendezése 's így szelidebb szellem uralkodásának megalapítása; 8szor közhasznú vállalatok, ugymint szederfák tenyésztését terjesztő intézkedések, iparműkiállítás és állatmutatás, ezek által pedig az üzérkedő (speculativa) gazdaságnak vidékünkkel megbarátkoztatása. Utmutatásokat is nyújt a szerző e nemes és nagyszerű tervek kivitelére 's at.

Athenaeum. (58.) Folytatja Serbia viszonyainak ismertetését.

Regelő. (91.) Töredékeket közöl illy czimű műből „Bucsujárás a Hatnap sirjához” Dózsa Dánieltől. — „Irodalom” rovatában Stancsics „Népkönyv”-ének 3ik füzetét ismerteti, méltányolag 's ajánlólag. — A melly országban tudják: mi a nép, 's tudják emberileg méltatni a nepet, ott híven gondoskodnak képezetése eszközeiről, neveltetéséről, olvasmányairól; 's ott, illy munkák, minő a Népkönyv, legnagyobb részvétre számolhatnának. Adja Isten, hogy mi is hovahamarabb tudjuk mi a nép, 's felőle ne csak ábrándozzunk, mint azok, kik azt képzésgésben ismerik, hanem gondoskodjunk úgy, mint gondoskodnak p. o. a németek. E végre czél szerűnek látnók első lépés gyanánt, hogy a nép szellemével 's nyelvvel leginkább megbarátkozott Stancsics, (mikép már a Vasárnapi Ujság is indítványozá) bizatnék meg a népi olvasmánykép szolgáló Mezei Naptár szerkesztésével.

Nyitllevél.

A Pesti Hirlap szerkesztőjéhez.

Érdemes szerkesztő ur!

Már a „Világ” mult számában sikra léptem kegyednek azon megbocsáthatlan szerénysége ellen,

mellyel olvasóit, kikhez a kérlelhetlen fatum engem is csatol, elhítni akará, hogy csak Európában nem létezik hirlapszerkesztő, ki annyit írna, mint kegyed; 's már akkor rontó elveinek, 's csintalan modorának határozott ellensége bár, de az igazságnak barátja ennek adójául kijelentém, hogy nemcsak Európában, de széles e világon nem ismerek embert, ki olly csudálatos könnyűséggel halmozna betűt betűre mint kegyed, most pedig abbeli hiedelmemet vagyok bátor kijelenteni: miszerint legkevésbé sem kétlem, hogy kegyednek kimeríthetlen bőségű műhelye, honunkat azon élvezettel, mellyet szerencsétlenebb időkben a szegény, — mulatsága nem csekély csorbulásával — nélkülözött, még jövődre is ellátandja, értem azon élvezettel, mellyet a hon nagy kiterjedésű Vezércikkéből una l o m i g meritend.

Ez utolsó a nagy közönséget megnyugtati talán szerkesztő ur érdekében volna; én a multat tekintve mindenestre megkérem a „Világ” tiszt. szerkesztőségét: szíveskednék kegyednek eddigleni termékenységét, most már másod ízben közhírré tenni *) azon hozzáadással, hogy ön az irodalmi bőségben még az ideai boresztendőt is felülmulja, 's hogy e tekintetben bármely kedvez roman íróval sikra léphet.

Igy nem hizelegvén, csupán az igazságnak hódolván, egyszersmind alkalmat veszek a „Világ” mult számában a „sok írás” iránt tett ígéretemet beváltani, mit teljesítőleg egy kitűnő jelességű publicistának egy bizonyos, kegyeddel incirca hasonló politikai uracsul mondott szavait léssen szerencsém kellő alkalmazással idézni.

„A kiapadhatlan termékenységű írónak munkái felületés asztali beszédek és saloni csevegések, olykor találók, lelkes és elmések, többnyire ízetlenek, nyomorultak, és aljasok. — Azt, mit a régi jó iskola megkívánt az egésznek rendes és értelmes elrendezéséről, átható főszezmékről, helyesen kifejtett következményről illy rögtöni compositióknál szó sem lehet. Szinte nem lehet attul, ki a nagy közönséget illy olcsó uton mulatja, szorgalmat és rendet az előadásban követelni, ő pillanatszerű gondolatait úgy adja elő, mint a pillanatbeli szeszély, könnyelműség, vagy hiúság által ihletve érzi magát.

Csak így foghatni meg, hogy példátlan termékenységgel 's gyorsasággal az idő legérdekeseb eseményei, 's a legnagyobb fontosságú politikai kérdések iránt czikk cikket követ. Nincs könnyebb, mint ezek szemleletéből, ha a szerzőt személyesen nem ismernők is, eredetök történetét összefűzni. — Hosszas gyakorlatbul tudja, mennyi idő szükséges arra, hogy e, vagy ama kijelölt tárgyrul ötven, száz, vagy két száz sort írasson. — Mihelyest a themát megválasztá, kiszámolja egyszersmind azon pensumot, mellyet gyártani kell, hogy a lap teljék, 's a publicum kielégítették. — Előkészülő munkára, terv- kidolgozásra az egésznek elrendezésére, 's más illyenemű pedantériákra mit sem ügyel. — A röpké gondolat szüleményeit papirosra teszi olly tarkán, a mint épen a fejben egymás mellett fekszenek, most bizonyos renddel, most a nélkül, olykor ékesen, többnyire durván, egyszer könnyű humorral, tizszer unalmas tirádákkal. — Igy követi szó a szót, sor a sort, míg a kézirat egy hatalmas Vezércikké alakul. Az egyszer írottak átnezését, mint a középszerű fejeket illető vesződséget úgy látszik munkálataiban egészen száműzti, mi számtalan iratbul kétségtelenül kiviláglik. — Telvék ezek nemcsak a legunalmasb, gyakran szórul szóra egybehangzó ismétlésekkel,*) mit csekély szorgalommal el leheté mellőzni, de telvék ellenmondásokkal, 's pedig annyira, hogy gyakran nemcsak külön cikkekben, de néhány sor szük körében található nézetekre és állításokra, mellyek egymást megsemmisítik; — mi olly szerencsétlenség, melly e nagyhirű publicistának nem kirekesztő tulajdona ugyan, de mégis alig van, kinél e cselekvés több comicus változásokra szolgálthatna alkalmat.**)

A fordításokban pedig a mestereknek mestere, — egymást követő öt, tiz, és több kölcsönözött sorokat szű be szórul szóra cikkjeibe, a nélkül, hogy aka-

*) Mit e soroknak közlésével örömmel teljesítünk.

A szerkesztőség.

**) A „variatio super eot” nem hiszszük, hogy valaki jobban érthetné, mint a drága Collega ur!

A szerk.

**) Mint halljuk, nemsokára meg fog jelenni, 's az egész földkerekség minden könyvtárusinál kapható leszen e czimű munka: „A Pesti Hirlap ellenmondásai. — Rövid kivonatban.” VI. és 160 l. nSr.

A szerk.

radlan hitelezőjének nevéét idézné,*) mi természetesen eredetisége híréet kockázthatatná. —

Nem de híven van rajzolva egy „igen igen végtelenül sokat író ujság-szerkesztő?”

'S mégis nemde azt fogja ellenvetni: hogy igen olvasott lap az, melly kegyed bölcs vezérletével dicsekszik? — Erről azonban, 's még valamiről jövőben! —

L a m a c h u s.

*) Ezt „plagiatumnak”, vagy jómagyarul: „irodalmi tolvajságnak” szokták nevezni. — Nem egyszer volt már alkalmunk a Pesti Hirlap szerkesztőjét e csínyen rajtakapni, sőt a publicumnak be is mutatni. — Nem ugyan a multakra, de jövőre mégis jó volna talán a büntetőrendszer kidolgozásánál a vétéség e neméről is gondoskodni.

A szerkesztőség.

K Ü L F Ö L D.

* **Nagybritannia.** Említettük már lapjainkban, miként a J. d. Debats, megtámadva az orosz czárnak vallási türelmetlenségére mutató rendeleteit, ismételve figyelmezteté olvasóit azon következményekre, mellyek az orosz Autocratának ezen minden szláv népek feletti vallási és politikai igazgatás utáni vágyából származhatnak! Ujabban az angol Times megemlítve a dolgok jelen állását, 's különösen azt, hogy a hosszú békének, mellyet Europa az 1830diki és 1840diki események daczára is élvez, 's talán még soká fog élvezni, fő fentartója az Angliávali békekötés, melly a francziák pezsgő, csataszerető vére is csilapítja. Igy ír a többek közt: „Már korábban történtek hivatkozások az éjszaki németországi kormányok és sajtó hangulatára, a cartel-szövetség, az orosz kereskedési politika, 's mindenek fölött azon bánásmód tekintetében, mellyet a császár lengyelországi alattvalóival éreztet. De ezen versengések még csekély jelentőségűek azokhoz képest, mellyeknek a bécsi és sz. pétervári udvarok közt keletkezni kell. Oroszország mint a szláv törzsfajok feje lép fel mindenütt, 's határain kívül népsympathiai befolyást igyekszik szerezni, melly politikai szerkezetével bizonyára nincs szhangzásban. Ausztriának is több millió szláv eredetű alattvalója van csehország nyugoti szelétől a török határokig 's Oroszország armányai e tartományok hűsége ellen irányozvák. Oroszország nemcsak mint görög egyház főnöke igyekszik szellemi befolyását használni, hanem szakadatlan szigorral üldözi mind azon világiakat, 's papokat, kik határain belül mint katolika 's egyesült görög egyház tagjai Romával összekötésben állnak. Ausztriának Magyarországnak nagyszámú alattvalói vannak, kik a görög egyházhoz tartoznak, 's orosz-görög lelkészek vezérlete alatt állnak; az mint katolikus hatalom, 's mint néhány szerződés részvényese, a lengyelek üldöztetését, kik vallástürellem ígérete mellett, olly gyalázatos és borzasztó üldözést szenvednek, melly egész Europa utalátat költi fel, közönyösen nem nézheti. Oroszország évenként közelebb 's erősebben tolakodik a dunamelléki fejdelemségekhez; a dunai hajózás, mintszinte az e tartományokbani tetemes befolyás szerzése pedig az Ausztria császárságnak életkérdése, 's a legujabb szerb események bizonyítják: milly fontosságot tulajdonit azoknak Metternich hg. Végre sikerült Oroszországnak, Ausztriávali kereskedési szerződése 's tengerszorulati egyezkedése által, a Fekete tengert orosz tengerré tenni, ámbár ez Ausztria fő ereinek vizeit fogadja magába. E különböző körülmények kétségkívül Ausztriát 's Poroszországot Angolországhoz olly mértékben hozák közelebb, a milly mértékben Oroszországtól eltávolíták, 's ritkán kötetett szövetség, melly képesebb volna a gyengébb ügyét gyamolítani, 's a dolgok jelen rendét fentartani.” — És hozzá teszi, hogy sem Franciaza sem Oroszország különállva europai háborut nem fognak előidézhetni, hanem igen e két hatalomnak egyesülése, 's pedig — mondja tovább e lap — e két udvar közötti frigy nem lehetlenebb, mint milly lehetlen vala csak még egy év előtt is gróf Molé és Thiers uraknak egyesülése a cabinetben? Mind a mellett is azonban, ha e két férfiu kormányozná is Franciaországot, 's jöllehet gróf Molé hajlandósága a francia-orosz frigyre ismeretes, még sem lehet tartani illy háborútól: mert habár Oroszországban az autocrata a közvélemény ellenére vezetheti külpolitikáját, Franciaországban pedig a közvélemény lázas vérmozgalmak által annyira megmámoritatik, hogy valamit megrohan, mit nyugodtabb pillanatokban maga is megkímélendett, mégis mind a két országban figyelnie kell a kormányoknak a pénztárok,

műpar, és l
vagyónának b
hogy az ang
szövetség esz
fel, melly ki
glia ellen felt

Anglia
nyek betakari
nicle követk
adni nézetink
lei 's különb
jelen, valób
helyzete. Ösz
lönös, sőt töl
nyárnak vége
mentve. Az t
lön mindent,
új vámjegyzél
a kiskeresked
fogyasztók na
hát hoztak b
lőnk vesztene
csökken, a k
hogy a közön
kedés pang,
de azért a ké
A földbérleke
tozások, min
tegit. 'S ugy
osztályok kes
elégtelen arra
től megmen
sorolásában ?
sokkal komo
könyveden ve
megszorítások
's dörégre,
kei közt, ki
's állandó ér
legtüzebb s
az ország álla
lását, olyan
ber nem néz
nékül. Pang
meg földmive
ség aralkodik
saját háztartá
vatala 's élel
átalános rem
kapcsolatban
tes eredmény
kis és nagy
baditand azo
napra ama sz
a brit műpar
vedésit látjuk
baj folyvást
látunk más é
égit magaszt
csaladok szo
azokat a jöv
nalunk egyne
a S t a n d a
genyének,
ses adó által
jutányosabba
hogy a jöved
módosítása,
Whiglap
ban a jöved

39893.

bukott primó
gére nézve,
perügylőnek
ugyanaz foly
levél folytáb
szenthó 31én
39893.ag

műpar, és kereskedés állapotjára, szövetségesek vagyónak bátorságára! Fölösleges megjegyeznünk, hogy az angol lapnak ezen lehet franczia-orosz szövetség eszméjét azon haragos hangulat költhette fel, mely kivált egy idő óta a párisi lapokban Anglia ellen feltűnőleg uralkodik?

Anglia lakosainak állapotjáról, a természetnyek betakarítása után, alkalmat vesz a M. Chronicle következőket írni: „Szívünkben kívánnók előadni nézetünket a politika minden fokozatai, föltételei 's különbözőségei iránt, 's eles szemmel tekintni a jelen, valóban bajos kérdésbe — 's ez az ország helyzete. Őszintén szólva: az ország állapotja különös, sőt több, igen aggasztó. Az aratás elmúlt, a nyárnak vége, 's mi nem vagyunk az inségtől megmentve. Az új gabnatörvény a jelen évszakra megtört mindent, mit tehetett, jót 's rosszat egyaránt. Az új vámjegyzék kezelésre került, 's több kárt okoz a kiskereskedőknek, mint mennyi jót képes tenni a fogyasztók nagy tömegének. Kik külföldi vágó marhát hoztak be, nem nyertek, de honi marhahizlálók vesztenek. 'S minthogy a buza ára olly nagyon csökkent, a kenyér ára épen nem szállt annyira le, hogy a közönség jótéményét érezhetné. A kereskedés pang, de pénz van bőven. Úzérkedés csekély, de azért a kényszerítő üzérletek jó vásárt csinálnak. A földbérletet aggasztják nem annyira a történt változások, mint azok, mellyek elkövetkezendőt rettegik. 'S ugyan ezen időben a kereskedő 's műiparos osztályok keserűn érzik, hogy bármi történt is, mind elégtelen arra, hogy az országot veszélyes helyzetből megmentse. Vajjon kedvünk telik-e ezek elősorolásában? Isten mentsen! Az ország helyzete sokkal komolyabbra változott, hogysen a dolgot könnyedén vehetők. Bármi indítá is a kereskedési megszorítások elmozdításának ügyvédei szivtelenség 's dőreségre, egy sincs a szabad kereskedés védnökei közt, ki inkább nem aggódnék az ország valódi 's állandó érdekeinek elmozdításán, mint azoknak legtüzesebb szájhőse. Ismételjük tehát, hogy az ország állapotja, tekintve annak állandó boldogulását, ollyan, hogy azt becsületes, okos és jó ember nem nézheti a legelénkebb aggodalom érzete nélkül. Pangás érte kereskedésünket, félelem szállta meg földmivelésünket, 's a népesség közt szegénység aralkodik. Ne mondja ezt senki tulzásnak, mivel saját háztartásában kényelemmel bír, vagy mivel hivatala 's élalma van. Mi is osztoztunk némileg amaz általános reményben, hogy az utóbbi bő aratás után, kapcsolatban a részletes vámszabás részletes eredményivel olly cselekvésre fejlődnek a kis és nagy kereskedés ereji, melly minket felszabadítand azon kínos kénytelenségtől, hogy napról napra ama szomorú ponton vesztegeljünk, miszerint a brit műipar romlását, 's a brit mesteremberek szenvedését látjuk. De bármi mondatott is e tárgyban, e baj folyvást ránk súlyosodik elzúzó erővel; nem is látunk más észszerű módot a javításra, mint hogy a kereskedő 's kézműves osztályok, feledve mindeu párt-érzetet, egyesülve általánosan 's követelőleg kívánják, miszerint kereskedési politikánkban olly változtatások tétessenek, mellyek elég tágasak, összefoglalók, részrehajlatlanok 's állandók legyenek.“

Igy festi az ország helyzetét egyike a nagyobb tekintetű angol lapoknak. — A vidéki (provinciál) lapok pedig, 's még azok is, mellyek Peel urat előbb a jövedelmi adó eszméjének újabb életbehozása miatt égis magasztalák, most telvék példakkal, az egyes családok szomorú helyzetét felmutatókkal, mellybe azokat a jövedelemadó rendszere taszítá. Egy illy — nálunk egynemmel az azt mondanak — zuglappól a Standard példákat idézve, megmutatja szegénységnek, hogy azon családok, mellyek a kérdéses adó által jövedelmeikben csökkenést szenvednek, jutányosabban veszik szükségüket; 's következőleg hogy a jövedelmi adó mérséklését a gabnatörvények módosítása, 's az újabb vámszabályok eszközlik.

Whiglapok szerint annyira gyűlöletes az országban a jövedelmi adó, hogy némelly kerületekben

senki sem akarja annak beszédését felvállalni, sem a régiekben fenálló adók, sem a községi adók beszédői. Ők úgy nyilatkoznak, hogy tiszszerte többet vesztené jó hírnevök, mint mennyit e foglalkozásban nyernének.

O'Connell polgármesteri hivatalának ideje nem sokára lejár. A jövő évre Dublin lordmayor-évé Roe úr fog választatni, mérsékelt nézetű whig, ki határozottan ellene van a repealnek, azaz, Anglia 's Irland törvényhozásbani elválasztásának. E férfiú elválasztása eléggé bizonyítja, mikép a repealizgatás Dublinban túlnyomó pártot nem nyerhete.

Szerbia. A budapesti német újság levelet közöl a török határról, melly az eddigi tudósításoktól némelly pontokban lényegesen különbözik, 's ezekben pontosul: Emin Effendi (a nevezett lap Emir-nek írja) nov. 3kán érkezett Belgrádba, 's az újonválasztott fejdelem megerősítésére nem „berat“ot, mikép reménylék, hanem „ferman“-t hozott. Ezen irat nov. 7kén Szerbia főbbjei, a négyülés, és Kiamil pasa jelenlétében délelőtti 10 órakor felolvastatott, mi közben számtalan török álgyú-dörgés hallatszott. Sajátnevé meglepetés mutatkozott minden arczon, a ferman abbeli váratlan tartalma megértésekor: hogy Cserny Georgevics Sándor nem Szerbia fejdelmeül, mikép ez az Obrenovics családdal történt, hanem csak Basbegül azaz főbírájával nevezetik. Melléje még bégekül nevezettek: Simics, Vucsics, Pericsics és Petronievics. A ferman azt is parancsolja, hogy a tanács ülései 's egyéb gyűlésekben mindig a belgrádi pasa elnököljön; Szerbia fél millió piasterrel az eddiginél több évi adót fizetend a Portának; azonfelül kötelességül tétetik Szerbiának, hogy minden vámot, 's ama hat kerületet, melly az alkotmány létesülése előtt 's Obrenovics Milos szerencés kormánya alatt egyesítettett Szerbiával, a Portának ellenzés nélkül átengedje. *) Végre minden álgyút, mellyeket eddig a szerbek bírtak, a törököknek adjanak vissza. Azon díszjelek iránt, mellyek Mihály fejdelem mellét díszíték, a zimonyi cs. k. katonai parancsnoksághoz fordult a török küldött, hogy azok visszaadassanak; Mihály hg. azonban minden díszjelet, mellyek neki személyét illetőleg adtak, megtartotta, miszerint e kívánság teljesítetlen maradt.

October végéről érkezett bécsi tudósítások szerint egy futár, ki oda Sz. Pétervárból érkezett, azonnal Konstantinápolyba küldetett. Hiszik, hogy e közlekedés a szerb ügyekre nézve történik, mellyekben Oroszország Ausztria nézetivel egyetérténi készül, 's pedig Mihály fejdelmeknek kedvezőleg. (?)

Frankfurti hírek szerint ott nem hiszik, hogy a szerb dolgok jelen állása sokáig fenttarthatná magát, 's elhatározó lépéseket reménylenek tétetni Konstantinápolyban, mihely az angol cabinet határozata az ausztriainál tudva lesz, 's meg vannak győződve, hogy a Porta mindenesetre nagyon félreismerte Ausztria 's Angliához állásának minőségét.

Zimonyi tudósítások nyomán közöljük röviden a szerb állapotok rajzát, melly azon meggyőződést szüli, hogy bármi török pasa sem kegyetlenkedett volna iszonyúbban Szerbia teljes meghódítása után, mint Vucsics. — Két miniszter, Protics és Radicevics megfutamlott, Rajevics bilincsekben sanyarodóhoz, 's csak Stanicsics csatlakozott az új hatalmaskodókhoz. A tanács tagjai közül az elnök 's 8 tanácsnok menekült, Andrejevics a lázadóktól megöletett, Turakovic holléte nem tudatik. Tehát csak hat tanács-tag van életben vagy honi földön. Ugyanazon arány

*) 'S az ad haláldőfést Cserny Georgevics Sándor és látszólagos csabitói (Vucsics és Simics) híresztelt népszerűségének, hogy a szerb nemzet újabb és sokkal szomorúbb visszahatásnak nézhet elibe. Biztos kutfók után mondhatjuk, mikint a lázadó Vucsics az ausztriái cs. kir. consullról (A. urról) otromba durvasággal beszélt, 's hogy általában az aldunai hg-ségekben az északi ravasz-káros politika semmi alkalmat sem mulaszt el az ausztriái 's így az ahoz szorososan fűzött magyar tekintélyt is csökkenthetni. Szerk.

áll az alsóbb hivatalokra nézve. A papsággal szinte kegyetlenül bántak. A főpapok többnyire Vucsics táborába huzoltattak, 's útközben majd halálig verettek. Három kerületi ispán magyar földre menekült, — hatan a legremitóbb méltatlanság elszénvedése után részint bilincsekben, részint a vracari borzasztó veremben sinylenek, három pedig elhalt a szörnyű bánásmód alatt. A 17 kerületi ispán közül tehát csak öt csatlakozott az új kormányhoz. Az alsóbb hivatalnokok nagyobb száma fogságban van, vagy szerte bolyg, vagy megöletett. Miloikovics 80 éves aggastyán, egykori szerb kormánykövet Konstantinápolyban, békótkban várja halálát. 400nál többet lehetne nevezni, kik részint megölettek, részint fogságban, vagy az utálatos vracari gödörben sinylenek, hol övig sárban 's ganajban fetrengni kénytelenek. Ezt Vucsics teszi, a hízeltől annyira dicsőített hazafi; — őt még cziuboráinak józanabb intései sem képesek némi mérsékletre bírni.

A szerb események folyvást foglalkodtatják a sajtót, 's érdekességök vagyis inkább fontosságuknál fogva megérdemlik, hogy korábbi viszonyaira ez országnak visszapillantunk, mellyekből némikép megfejthetővé válják a török 's orosz udvarok e tartományhozi állásuk. Konstantinápolyban az orosz követ mindinkább visszavonul a szerb ügyek tárgyalásától 's a többi követek ellenében rideg elszigeteltsége annál feltűnőbb, minél kedvetlenebbül hatotta meg a Törökországban tartózkodó oroszokat az, hogy Mihály fejdelem ausztriái földre menekült; ők sokkal szivesben látták volna, ha a szerb védhatalom földre vonul. Oroszország pártfogolása 1804ben kezdődött, midőn Cserny György felhívta az orosz segedelmet, mire a szerbeket Konstantinápolyba utalák panaszaikkal, 's ígérték, hogy ott pártjokat fogják. A Bukarest, Akjerman 's Drinápolyban kötött békekötésekben foglalt, Szerbiának kedvező határozatok az orosz pártolás következesei. E szerződvényekben némi biztosítás foglaltatik orosz részről Szerbiára nézve a Porta ellenében, de ez szigorú véve a Portától a szerbeknek adott csak azon jogok és szabadalmakra vonatkozik, mellyekről amaz egyezvényekben különösen említés tétetik. A három nevezett békekötés egyikében sincs szó az Obrenovics családról, vagy bármi névszerinti szerb fejdelmekről, hanem a szerb nemzet szolgált az egyezkedések 's feltételek tárgyalási alapjául. Az oroszok világosan biztosítják a szerbek ama jogát: hogy az ország fejdelmeit szabadon választhassák, de ezzel csak a nemzet joga van biztosítva a Porta ellenében, de nem a megválasztott fejdelmek jogai maguk a szerbek ellenében. Midőn az öreg Obrenovicsot elűzték, 's helyébe fiát Mihályt emelték a méltóságra, ezen Oroszország nem igen botránykozott meg; — miért útköznek meg azon, ha a szerbek a fiával úgy bannak, mint apjával bántak? — A Porta ellenben örökségi joggal ruházván fel Milost, eléggé érezteté, mikép őt, következőleg utódját is a Porta felelős tisztviselőinek tekintti. De föltéve bár, hogy nem jogosan cselekszik a Porta, midőn Mihály fejdelem letetését megerősíti, még sem bitorolhatja Oroszország egyedül 's kizárólag azon jogot, hogy a török udvart mérsékelt cselekvésre bírja; mert ehez a többi hatalmaknak is van szólásuk 's csak mindnyája közös összemunkálása által remélhető, hogy a török kormány netaláni eltévedt útból visszaigazíttassék.

Mexico és Texas. Sept. 11én 1300 mexicoból álló sereg váratlanul Texasba rontott, 's a határszélen fekvő San Antonio de Bexar városát elfoglala. Az előbbkelő lakosok közül 52, 's az épen együttvolt itélőszék bírái, esküdtei, vádló 's vádlottai elfogattak. Santa Ana el van tőkélve, hogy a texasiakon éles boszút áll. Veracruzban mexicói hajócsapatot készítettek föl, melly megtámadása céljával Galvestont tűzte ki. A texasi elnök, Houston tábornok harcra 's védelemre szólítá fel az országlakosít.

Szerkesztő: Szevny József.

HIVATALOS JELENTÉSEK.

Csödök.

39893. Gömör vármegye jelentése szerint vagyombukott primóci Szent-Miklós Rudolf csödömegere nézve, tisztét önként letévé Dapsy Vilmos helyébe perügylőnek hitessüggyvéd Jánosdeák András nevezetvén; ugyanez folyó évi július 12én 25792. szám alatt kelt körlevél folytatban kihirdetés végett megiratik. Költ Mindszenthó 31én 1842. 2—3

39898. agyonbukott Münster Jasha kéméndin,

izraelita tömegére csödület rendeltetvén, hitelezői megjelenésére Baranya vármegye törvényszéke 1842dik évi december 12, 13 és 14ét tűzte ki határidőül, tömeggondnoknak Goócs József, perügylőnek pedig Radenits Ferenc ügyvédet nevezvén; más kihirdetés végett ezenel tudtul adatik. Költ Mindszenthó 31.1842. 2—3 40359. Kébelzerte kihirdetés végett megiratik, hogy Csanád vármegye törvényszéke Pintér István nagylaki lakoz ellen indított csödületi perben hite-

zőinek megjelenésére f. é. december 2ik napját tűzte ki — 's ideiglenes tömeggondnokká Tarnay János esküdtet, perügylővé pedig Kóvér Todor tisztelheteli ügyvédet nevezte ki. Költ Mindszenthó 31.1842 2—3

Váltótörvényszéki idézés.

8239. Kászonyi Dániel panaszolttnak tartozkodási helye nem tudatván, a Váltótörvénykönyv II. r. 214. §a értelmében neki a kir. pesti e. b. Váltótörvény-szék előtt Burghardt Károly által ellene 350 pengő frt

iránt támasztott váltóügyben tárgyalás végetti megjelénésre f. 1842. december 21-ik napjának reggeli 9 órája ezennel olly megjegyzeással tüzetik ki, hogyha akkor személyesen vagy törvényes képviselője által meg nem jelenedik, törvényszéki fog védelmére gondnok rendeltetni. Költ Pesten a királyi első bíróságú Váltótörvényszék 1842. évi november 7-én tartott üléséből. 2-3

Váltóügyvédvizsgálati hirdetés.

A tek. kir. Váltófelváltótörvényszék által a legközelebbi vizsgálat a váltó- és egyéb hiteltörvényekből, jövő 1843. év elejére azon határozattal tüzetik ki, hogy a hiteltör-

vények már két év óta levén életben, ezentúl a vizsgálódtól a szükséges gyakorlati jártasság is mulhatlanul megkívántatandik. Ennélfogva a kegyelmes kir. utasítás értelmében a vizsgálódtól az eddig megkivánt bizonyítványokon kívül, folyamodásuk mellé arról is hitteles tanulevelet kötelesek csatolni, hogy vagy valamelyik Váltótörvényszéknél, vagy valamely váltóügyvéd mellett legalább felesztendeig gyakorlászkoztak. A legközelebbi vizsgálatérti folyamodás ideje f. évi december 19-től, jövő 1843. évi január 3-kaig terjed.

Költ Pesten a tek. kir. Váltófelváltótörvényszéknek 1842. nov. 7-én tartott üléséből. Fogarasy János sk. vftszéki tanácsjegyző.

Előfizetési jelentés.

Fekete János által a németországi népiskolákban a számítástanítás módjában elfogadást nyert híres Pestalozzi rendszere után népiskoláink számára készített Gyors számító (Kopfrechnung) már sajtó alatt van; és f. e. őszutó végén azt okvetetlen el is hagyandja. Egy tudós hazánkfiának e munkáról véleménye ez: „a gyermekeknek a rendszeres bontogatás és tiszta szemlélet elméleti ösvényét bámulatos közélettel észrevétlenül sajátjává teszi, s így a következtetések érettebb mezejére szabályos és biztos utat készít, az elme s lélek kiképzésére pedig megbecsülhetlen haszonnal foly be. Melly tekintetből harmely egyes egyedeknek is, de különösen a tisztelt tanító karnak, a kisdédóvó intézetek lelkes pártfogóinak, s a népnevelés lelkes barátainak egész bizodalommal ajánlatik.

A 40-12 ivnyi munka előlegezési ára köz. vel. papiron 30, finomabban pedig 40 kr. p.p. Előfizetés-gyűjtésre minden 10 példány után egy ingyenpéldány járulat mellett tisztelettel kéretek meg minden iskolai t. cz. igazgatóság, hiteles könyvtáros urak, különösen pedig a köztisztelőben álló hazafiak: Bácsban: Vallner Antal, Kis Lajos, Barkassy Imre udv. agens urak, dr Zimmermann Jakab cs. k. tereziái lovagintézet, magyar nyelv és litter. prof. s magyar nevelő, Reméle János cs. k. egyet. magyarnyelv. prof., Fancsaly Márton magyar k. testőrsereg pap, Gyulay udv. irnok. Debreczenben: Lengyel Sigm. senior. Aradon: Sárossy Gyula. Derecskén: Verbatay Márton. Körösrön: Varga János prof. Miskolczon: Szemere Bertalan tb., Vágó József. Pápán: Bocsor István prof. Patakon: Hegedűs László pap. Pesten: Krónberger Antal Religio s Nevelés szerk. társ., Erdélyi János I. tag, Kontra János segédpap, Bloch Móricz. Pozsonyban: Németh Sándor professor. Rimaszomban: Lovass Leopold mérnök, Farkas Imre prof. Szigeten: Pataky János. S.-A.-Ujhely: Vályi Pál pap. Kolosvárt: Vadas József pap, Salamon József prof. urak.

A begyűlendő pénz az előlegezést gyűjtő t. cz. urak a könyv átvételeig magoknál megtartván, csak az előfizetők számára névze kéretek tudósítás f. e. télől 20dik napjáig a szerzőhöz: Bécs Alser-vorstadt, Bergstrasse Nro 290 tter Stock.

Pesten Eggenberger és Geibel könyvtárosoknál megszerezhető:

Nézetek a magyarnemzet műveltségi s technikai kifejlése tárgyában. Irta Joo János. Budán 1841. Srét, vel. ára füzve 1 fr. 30 kr. Azon t. cz. urak, kik e munkára előfizettek és illető példányukat még meg nem kapták, Eggenberger urnál nyugtatványért átvehetik. Műtudományi Hetilapok. Kiadta Joo János 1838. 4rét, 26 iv 45 külön tárgyi műrajzokkal tökéletes rézmetszésben. Ára kövte 3 fr. Az egri Főegyház részletes rajzai. Finom rézmetszésben, hibátlan mérték szerint dolgozva. Regal folio-táblák: ára 30 kr.; az eddig megjelent 3 tábla átvételekor a következőnek ára előre fizetetik. A 12 táblából álló munka bevégetével a megkezdett leírás befejeztetvén külön fizetés nélkül adatik hozzá.

Eggenberger József, és minden, a két hazabani könyvtárosnál kapható: Alföldi Levelek.

Irta gr. D. Emil. 24 1/2 iv. 1842. Ára 2 pgó fr.

Kilián s társa pesti könyvtárosoknál még csekély számú példányokban találtak: „XYZ könyv“ gr. Dessesly Aureltől.

Bizományban Heckenast Guszt. és Eggenbergernél Adatok

Átalakulási első mozgalomink történetéhez irta Jablanczy. E könyv az XYZ könyvvel együtt a megfontolás pártelvének alapozkikeit kimeríti. — Ára 1 fr. 15 kr. e.p.

Heckenast Gusztáv pesti könyvkereskedőnél kapható: Nógrádmegye beligazgatása állapotjáról hivatalos jelentés

a második alispán által 1841. évi 3096. számú végzés következtésében 1842. januarius 17-én tartott közgyűlés alkalmával előterjesztett. Nagy Srét, Pesten 1842. füzve 50 kr. p.p.

Haszonbérbeadás.

Zala-Egerszeg szabadalmas mezővárosában, nemes Zalamegye gyűlési és törvényszéki helyén, legszebb, a város kellő közepén, több utczára szolgáló lakházban egy szegletbolt, a hozzátartozó, s a bolt mellett levő raktárral együtt, jövő 1843. diki sz. Györgynaptól kezdve bérbeadó. A boltból 2 ajtónyílás az utczára: azért vasárnap, rófos vagy fűszeres boltul használható. A bérlés iránt értekezhetni az alulirt háztulajdonosnál. Na Pathy János.

Haszonbéri árverés.

Özveggy Vörös Istvánné asszony, tek. ns hevesmegyei Pusztá-Monostoron lévő részjószágának, f. hó 8-ra hirdetett haszonbéri árverése ezennel f. hó 21-re áttétetik. A bérleni kívánók az említett helyre s határrapra illendően meghívotnak. Költ Pesten 1842. nov. 14.

Hinka József

hites köz- s váltóüggyvéd. 1-2

Tulajdonos: Borsos Márton. — Nyomtatja Trathner-Károlyi uritucz 453.

Váltó-szemmisítési hirdetmény.

SOS2. A pesti k. első bir. Váltótörvényszék által Deutscher A. folyamodására közönségesítettik, miszerint itt helyben 1842. évi augst 30-án kelt, keletől 3 hónapra fizetendő 631 vfról szóló, és a folyamodó által elfogadott, kibocsátó és rendelményes nélküli váltó, mellyet a folyamodó nemes Liptó megyebeli sz. Miklós mezővárosában lakó Langfelder Jánosnak Bazeli Jánostól küldött, eloroztatván, a váltó hirtokosa ezennel felszólítatik, hogy magát folyó évi november 30. napjától számítandó 45 nap alatt ezen Váltótörvényszéknél jelentse különben az érintett váltó megsemmisítetnek fog kijelentetni. — Költ Pesten a kir. első bíróságú Váltótörvényszék 1842. évi october 31-én tartott üléséből. 2-3

Előfizetési hirdetmény.

A közeledő év végével figyelmeztetjük a t. cz. közönséget, hogy lapunk a jövő 1843. évi ében is folytatatni fog. Alakja, papírja, terjedelme, iránya változatlan marad. Ara helyben a régi lesz, félve 2 fr. 40 kr., egész évre 5 fr. 20 kr. A postán ellenben boríték alatt félve 3 fr. 40 kr., egész évre 7 fr. 20 kr. ezüstpénzben, melly ár-emelést a postai, általunk csak utóbb megismert rendszabások okozták. Az örökös tartományokba járó példányokra, az előfizetés Bécsben a főpostahivatalnál, hazánkban minden postahivatalnál, Pesten pedig szerkesztői hivatalunkban történik, melly ezentúl is a reform. paplakban földszinti leend. Pesten nov. 5-én 1842.

A „prot. egyh. és isk. lap“ szerk. 3-3

Kereskedés „Minerva“hoz

Luett M. illatúruss kereskedésében hajóutczán „Minerva“hoz kövtekből tárgyak valódi s eredeti kötegben épen most érkeztek meg Londonból s legillőbb áron kaphatók:

- különféle nyálankságok (gourmandisen) mártalékok, mustár (Senf) s at. Essence of Auchovies, Superior Mustard, Harveys sauce fort flah, Gance, steaks, Beef steak sauce, Cooks Reading sauce, Sauce piquante for cold meat, Quin sauce, Fine India Sáy, Fine Mushroom Ketchup, The Emperor of China sauce, Különféle illatszerek, szappanok, szépitőszerek s t. e. From Bayley et Blew. Essence de Rose moussue, Ess. Bouquet, Bouquet Victoria. From John Gosnell et Comp. The Princess Bouquet, Prince Albert Bouquet, Queen Victoria Bouquet, Bouquet Royale, Fragrant Perfume, Extract of flower, Vegetable Essence, Queen Adelaide Perfume, Italian Bouquet. From Robert Hendrie. Extrait double Hedyosmia, Bouquet d' Arabie, Persian Bouquet, Bouquet du Roi, Fleurs d' Italie, Mousline.

Ambrosial Having Cream (a legjobb szappan borotváláshoz, John Gosnell és társaitól Londonban.) Military Shaving Soap (Ambrosial Shaving Tablett Soap.) Barna Windsor szappan, valódi angol palma- és ezethalszir szappan, a hajnövesztésre megbecsülhetlen macasser-olaj Rowlandtól. Rowland Kalydorja, Genuine Otto of Rose, a híres s csalhatlan medvezsír-hajkenőcs. Bears crease Anodyne Necklace, Angolországban közkedvességü, s a gyermekek számára igen jeleseknek talált foggyöngyök.

Azonkívül találtak ugyanott a legdiszesb és legbecsesb francia illatárúk, kosmetika; s öltöző-asztali czikkek, olly nagy mennyiségben s választékoságban, hogy magában Parisban egy helyen egyestve nehezen lenne található, és azonkívül hogy az árúk utánozhatlan kül alakja s beltartalma már valódiságjokat tanusítja, még e tekintetben a leghitelesb bizonyítványokkal is ellátvák.

A külföldön hirnevett szerzett tiszta kokusdió-olaj, széksó-szappan.

Douglas J. S. tól Hamburgban. Bőr-ötlések, foltok s t. ef. ellen. Folyvást és Pesten csak a Luett M. tárában „Minerva“hoz — kapható, egészen valódi, fehér, hat bécsi latot nyomó darabokban 30 krért e.p. Ki tizenkettődestől veszi száztól 10 nyereséget kap. Valódisága bizonyosságául ugyanott nagy költséggel készített raktári jegy is találtak. Hamburg 1842 Douglas J. S. a valódi kokusdió-olaj — széksó-szappan feltalálója és készítője.

A híres mosdóvíz, vagy ugynevezett királyi herezegnö-viz

Renard Agostontól, előbb Bigot Jánostól Parisban. Ki ezen folyadék csudás hatását ismerni kívánja, a rendes mosdás után ezen vizet illőleg rázza fel, egy darabka szivacsot nedvesítsen meg, s bórét azzal egyformán kenje meg, a nélkül hogy megtörülközzék, s arzobórét legkésőbb öregségeig mindig fejéren, simán, tisztán és gyengén fogja tartani. Azok pedig, kiknek bőrük tisztátlan, naponkint több ízben a mondott módon használják ezen vizet, hogy a netalan rajtok találkozó szeplők, patogzások, pörse-nések; s másnemű kútegektől annál hamarabb megszabaduljanak, minthogy ezen viz a bőrön semmi tisztatlanságot meg nem szenved. Egy üvegse ára 48 kr. e.p. s kapható Pesten novemb. 1842. Luett M. nál hajóutczában „Minerva“hoz. 3-3

Czegléd-Berezelem

Csöd kántori, egyszerűsmin iskolamesteri hivatalra;

mellyel 184 pengő forint, 46 pesti mérő rozs-buza, 9 hold kaszálló és egyéb haszonvételek öszvekötteték, tartandó folyó hónap 29-ikén. Egyéb tulajdonságokon kívül megkivántató a magyar és német nyelvnek tökéletes tudománya.

Haszonbérlet.

Tek románfalvi Fejérváry Miklós urnak, n. Pest megyében fekvő Törteli rész jószág a, közelebb jövő 1843. diki ujesztendő napjától kezdve, több évre haszonbérbe kiadó. — Az árendába vennikivánók jelentsek magukat a tulajdonos urnál (per Ipolyáság) Lonthón, — vagy pedig alulirtónál. — Költ Pesten novemb. 9. 1842. Várady István k. t. ügyvéd. 2-3

Hirdetmény.

A nngú m. kir. udv. Kamara rendeletéből közhírré tétetik, hogy f. e. nov. 26-án az ó-budai kir. kamrai urodalmi irszobában kövtek. k. haszonvételek nyilvános árverés mellett a kövtekből 3 évre ismét haszonbérbe adatnak; jelesen

- a) az országos és heti vásárok jövedelme O-Buda koronai városban 1843. febr. 1-től kezdve, b) a kis-inghi pusztán O-Buda mellett lévő csapszék mart. 1-jétől kezdve; továbbá c) a dunai halászat O-Budától kezdve Monostorig. d) a dunai halászat a visegrádi koronai uradalom vidékén. e) a békásmegyeri határban a szőlők feletti kőbánya. f) mind a két kőbánya a budakeszi határban. g) a maria-cicheli vendégfogadó a budakeszi erdőtelken. h) a bogdányi fogadó és mézszárszék 2/16 h. hozzátartozó réttel. i) a visegrádi fogadó, mézszárszékkel. k) a kospallaghi fogadó mézszárszékkel, s hozzátartozó 5/8 hold szántófölddel. l) a kisoroszi fogadó. m) a visegrádi malom bozzátartozó 3 hold szántófölddel. n) a visegrádi határban a lepenyepataki malom. o) a visegrádi kereskedőbolt, s lakház. Végre p) az óbudai határban fekvő ugynevezett ökrórrét 5 1/2 64 holdja val 1843. ki majus 1-től kezdve.

Bérleni szándékozók a fenn kitett napon s helyre, délelőt a rendszerinti árverési órákon, a szokott bánatpénzzel s biztosítékkal s egyéb szabályszerinti megkivántatóságokkal ellátva jelenjenek meg. A haszonbéri föltételek az említett hivatalszobában előre is megtekinthetők. Későbbi ajánlatok tekintetbe nem vétetnek. 3-3

Most készült el és kapható Pesten Eggenberger J. és fia magyar tud. akadémiai könyvkereskedőkben és Debreczenben

Telegdy László könyvtárosnál:

Szenci Fördös Dávid halotti bucsuzó versei

Sr. füzve 45 p.kr.

Megjelenik e po Lap minden hete Hivatalos tudósít den hirdetményt kraje Nem-rendes le bórment

MAGYARORSZ kedésünk (H. Kü István főb Fium hírek Orsz. válas karek-pénztári ré egy választottság szentelt adomány (Adórendszeritési megyei szederfa-t vasut-társ. gyűlési kö-társaság rendk szok. Búcsu a Sz KÜLFÖLD. P a fejedelemséget- sága.) O lá h o r s z háspodár elűzetés nyos intézkedés.) a vámszövetség el Törvényszéki Liverpoolba érkez pontok kiegyenlítés gyes közlések. Leg Hivatalos

Magy Ó cs. kir. a országi báni hiva czimmel legkegy

Ha külker graphiai helyze igen csekélyt lag? Mert illik des menete, vai phiai fekvésétől nyaitól is hataln

A politikai világereskedés annak conjunctu hypotheticus át p ből.—Amazt rit mint talán érdekel azonban módok olly irány adathá galmas, és szen politikai viszony nak minden orsz jobbadán kedve hatott, vagy ju épen azon öszve elérhetett volna. háromlanak, s vállalra vette, ú hább helyzetben nekedhetik is.

A mi helyz politikailag egész véleményünk s szerint el merjű földön, melly h sonlítana. Illy l miért zudulnak f kereskedésünk gunknak rovatik ban bűnösek vag ben! És mi el n szünk e g e s o d ésünk felvirágo dásunk még mind landja! Emberi dona. Az ember lyeek létezését ta dalmas: a fírad virágok mézét, berek szinte igy holnap egy mási gy épülhet fel melly dicsérje alk

Ha szétné az ég négy sark parlag mezein s látunk körülre, n ollyképen állana kereskedésünkne egy hatalmas, i topai művelődés